Štev. 181. V Ljubljani, v četrtek, dne 13. avgusta 1925. Posamezna številka stane 1·50 Din Leto LIII.

Naročnina
za državo SHS:
na mesec ..... Din 20
za pol leta ..... „ 120
za celo leto .... „ 240
za inozemstvo:
mesečno ..... Din 30
Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji .... Din 60
v inozemstvu .... „ 80

SLOVENEC

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po Din 1·50 in Din 2·—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po Din 3·— in 4·—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Pogajanja v Londonu.

Francoski minister za vnanje zadeve se zdaj pogovarja z angleškim svojim tovarišem v Londonu. Pogovarjata se največ o Nemčiji, okoli katere se danes suče velik del svetovne politike.

Politika zapadno-evropskih držav napram Nemčiji danes ni več ista, kakor je bila leta 1918. Takoj po zmagi zaveznikov nad Nemčijo se je zdelo, da maščevalnosti in jeze nad Nemčijo nikdar ne bo konec. Poincaré in Clemenceau sta takrat slavila svoje največje nacionalne triumfe in ves zmagoviti svet jima je pritrjeval in ploskal, dokler se niso začeli od zmagoslavnega koncerta prvi odmikati Angleži.

Med vojno je bil v Angliji diktator Lloyd George, ki je z železno energijo držal zaveznišk e čete skupaj, vodil vso diplomatično in propagandno akcijo zaveznikov, organiziral dobavo municije in financiral to velikansko vojno podjetje z ogromnimi milijardami. Lloyd George je bil tudi soustanovitelj versajskega miru, ki ga je v imenu Anglije tudi podpisal. Podpisal morebiti samo zato, da je nekaj mesecev pozneje nastopil v javnosti kot največji nasprotnik mirovnih pogodb, ki nosijo tudi njegov podpis!

Nerazumljiv pa preokret Lloyda Georgea ni in tudi preokret angleškega javnega mnenja ne, če pomislimo, kako naglo so Angleži izprevideli nevarnost, ki grozi njihovemu svetovnemu gospodarstvu od strani današnje Rusije. Angleška moč temelji na denarju, glavni viri angleškega denarja pa so kolonije. Danes pa so vsled ruske, ali bolje rečeno, vsled boljševiške akcije po vseh kolonijah sveta denarni viri za užitnike kolonij v veliki nevarnosti. Plamenčki, ki se vnemajo vsepovsod od Kine do Siama, od Indije do Srednje Azije, od Palestine preko Egipta in Tunisa tja do gibraltarske okolice so jako nevarna znamenja, proti katerim je treba pravočasno organizirati zanesljivo požarno brambo. Grozečo nevarnost od te strani so Angleži spoznali že ob njenem postanku in že takrat, ko se nam o komunistih itd. še sanjalo ni, so objavljali angleški listi dolga poročila o dogodkih v Rusiji pod običajnim naslovom »the bolshevism«, in sicer jako temeljita in obširna poročila.

Bilo pa je nekaj čisto naravnega, da sta se po vojni znašli prezirana Rusija in poteptana Nemčija. V praksi se je rusko-nemško prijateljsko razmerje pokazalo najprej na gospodarskem polju, kjer so Nemci dosegli lepe uspehe. Diplomatično pa se je izkazala rusko-nemška zveza, če jo smemo tako imenovati, prvič na konferenci v Genovi, kjer je Čičerin odločno zastopal tudi nemške interese.

Trdna in solidna zveza med Nemčijo in Rusijo pa bi pomenila za Anglijo podvojeno nevarnost. Zato je krenila angleška diplomacija z vso njej lastno vztrajnostjo na pot, odvrniti Nemčijo od Rusije in jo pridobiti na svojo stran.

Tu se začenja doba angleške prizanesljivosti in popustljivosti napram Nemčiji. Angleži so popuščali od reparacijskih terjatev, podpirali so sprejem Dawesovega načrta, sklenili so z Nemčijo trgovsko pogodbo, ki je dvignila nemški izvoz v Anglijo skoraj na predvojno višino. Angleška popustljivost ni odnehala niti spričo odpora Francije, ki se je morala angleškim zahtevam skoraj vedno udati.

Pogajanja v Londonu se sučejo okoli varnostne pogodbe, ki jo naj podpiše Nemčija, preden vstopi v Društvo narodov. Podpis te pogodbe je velevažen za Anglijo in za Francijo, najtežji pa je za Nemčijo. Francija zahteva mnogo posebnih klavzul zase in za svoje poljske in češke zaveznike, ki jih Nemčija ne mara priznati, ker zahteva odprto možnost revizije poljsko-češko-nemških meja. Poleg tega pa stoji Nemčija pred usodno odločitvijo: Ali v Ženevo v Društvo narodov, ali pa z Rusijo čez drn in strn! V tem velikem poru igra Anglija važno posredovalno vlogo. Angleški politiki ni dovolj le zveza s Francijo, tudi ne sama zveza z Nemčijo, ampak Angleži stoje pred težavno nalogo, dobiti na svojo stran i Francoze i Nemce.

Angleški državniki delajo politiko navadno na dolge dobe. Oni se zavedajo silnih težav, ob katere se zadevajo pri vsakem koraku v razdrapanih evropskih razmerah, ne smatrajo jih pa za nepremagljive. Oni delajo počasi in previdno, in se ne trudijo samo z ureditvijo francosko-nemškega razmerja, ampak njihove diplomatične niti segajo daleč naokrog. Segajo po vsej verjetnosti — tudi na Balkan in razni novejši dogodki v državah Balkana, ki se nam zde na prvi pogled nerazumljivi, dobivajo v luči angleške velike politike svoj jasno označeni pomen.

Iz ministrskega sveta.

SAMOSTAN SV. NAUMA PRIPADE NAŠI DRŽAVI. — KRALJ BO PRISOSTVOVAL PROSLAVI TISOČLETNICE HRVATSKEGA KRALJESTVA. — TRGOV. POGODBA Z AVSTRIJO. — KRONSKA ZAMENJAVA V BIVŠI TRETJI CONI. — BODOČI BUDŽET.

Belgrad, 12. avgusta. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta se je vlada največ bavila s tekočimi zadevami. Dr. Ninčić je poročal o sklepu ambasadorske konference v Parizu, po kateri pripade naši državi samostan sv. Nauma. Nekateri listi so sicer poročali, da je Pašić z rešitvijo ambasadorske konference nezadovoljen; vendar vladni krogi take in slične vesti odločno dementirajo.

Z ozirom na proslavo tisočletnice hrvatskega kraljestva se poroča, da bo tej proslavi prisostvoval kralj in vlada. V imenu vlade bodo navzoči ministri dr. Ninčić, B. Maksimović, Pavle Radić in dr. Šuperina.

Nadalje se je govorilo o slavnosti, ki se bo vršila ob priliki prenosa vladike Rade Njegoša. Slavnosti, ki se bo vršila 21. sept. na Lovčenu in v Cetinju, bo prisostvoval sam kralj in člani vlade.

Končno je minister za trgovino in industrijo dr. Krajač referiral o trgovinski pogodbi z Avstrijo. Pogodba je v glavnem sprejeta; vendar se bodo nekatera mesta začasnega načrta trgovinske pogodbe spremenila in se je zato dala pogodba v razpravo ekonomsko-finančnemu odboru vlade.

Vlada je tudi sklepala o tem, da se izvrši kronska zamenjava v obsegu bivše tretje cone. Zamenjava se bo izvršila pod istimi pogoji, kakor se je bila izvršila za naše prebivalstvo.

Finančni minister je končno poročal o sestavi budžeta, ki se bo predložil skupščini v jesenskem zasedanju.

NETTUNSKE POGODBE.

»Politika« proti ministru Ninčiću.

Belgrad, 12. avgusta. (Izv.) Včeraj smo priobčili izjavo ministra za zunanje zadeve dr. Ninčića, ki jo je dal povodom časopisnih vesti in izjav ministra za trgovino in industrijo dr. Krajača o nettunskih konvencijah. K tej dr. Ninčičevi izjavi pripominja »Politika« nekako sledeče:

»Dr. Ninčić je dal svoj demanti, vendar ta demanti ne more dementirati izjav dr. Krajača in je tudi njegov demanti preveč razumljiv. Dr. Ninčičev demanti ne vsebuje glavnih stvari in zato mu bomo dali priliko za nove demantije:

1. V svoji izjavi o nettunskem sporazumu je g. Mussolini dejal, da se direktni tarifi v prometu med Jugoslavijo in Italijo morajo določiti v dogovoru z italijansko železniško upravo. Ako Jugoslavija tega ne stori, izgubi pravico dovoza v skladišče bazena Thaon de Revel iz tujih držav in obenem izgubi pravico do direktnih mednarodnih pošiljk iz tega bazena. Da li je točno ali ne?

2. G. Mussolini pravi z ozirom na izdajanje »warrants« v bazenu Taon de Revel, da bo njihovo izdajanje poskrbel specialni organ, da bodo v tem pogledu veljali italijanski zakoni in da bo eventuelne spore reševalo sodišče na Reki. Da li je to točno ali ne?

3. Da li je g. Ninčić informiran in da li nam da lahko potrebne informacije o osebah, ki so angažirane pri takozvanem reškem konzorciju, ki je baje dosegel, da se Jugoslavija odreka graditi na Sušaku posebno jugoslovansko pristanišče itd. itd.?

4. Ali je z ozirom na to utemeljen telegrafski pozdrav reških trgovcev g. Mussoliniju, v katerem se zahvaljujejo, da je s tem sporazumom uspelo, da se gospodarsko življenje Reke povzdigne in obnovi in ali je z ozirom na to osnovano mišljenje g. senatorja Ahila Lorija, ki se glasi: »Reka ne postane samo luka za jugoslovanske proizvode, ampak tudi za vse tranzitno blago. Reka je rešena!« Da li je to točno ali ne?

Dr. Ninčić sicer demantira. Če se pa demantira, naj se demantira z dokazi v rokah.«

Ninčić izjavlja, da so vse te vesti pretirane in da je tudi pretirana hvala Italijanov. Zato, da je on pozval načelnika naše delegacije dr. Ribara v Belgrad, da prevede besedilo konvencije in je izroči javnosti.

DELEGATI NAŠE DRŽAVE ZA KONFERENCO DRUŠTVA NARODOV.

Belgrad, 12. avg. (Izv.) Zunanji minister dr. M. Ninčić je pozval v Belgrad vse delegate, ki so določeni, da zastopajo našo državo na jesenskem zasedanju Društva narodov. Dal jim bo potrebne instrukcije glede skupnega nastopa na tem zasedanju.

PAŠIĆ NA ČEŠKEM.

Belgrad, 12. avg. (Izv.) Iz Karlovih Vari poročajo, da se je včeraj prvikrat podal Pašić na sprehod z avtomobilom v okolico Karlovih Vari. Čuje se, da bo jutri obiskal predsednika češkoslovaške republike Masaryka.

POTOVANJE RADIĆA.

Zagreb, 12. avg. (Izv.) Jutri zjutraj dospe v Zagreb minister za agrarno reformo Pavle Radić, nakar potujeta s Stjepanom Radićem skupno na Bled. Na Bledu ostane Stjepan Radić tri dni. Govori se, da bo kralj posetil hrvatski sokolski zlet v spremstvu Stjepana in Pavla Radića. Po sokolskem zletu potuje Stjepan Radić v Ženevo na konferenco.

G. RADIĆ MALOBESEDEN.

Zagreb, 12. avg. (Izv.) Stjepan Radić včeraj in danes ni hotel sprejeti nobenega časnikarja. Vaš dopisnik je danes opoldne počakal Radića pred njegovim stanovanjem, ko se je vračal s sprehoda in mu hotel staviti nekaj vprašanj o politični situaciji. Radić je odgovoril, da nima časa in da tudi sploh ne daje nikakih razgovorov. Zdi se, da se je vsled ostrih kritik o njegovih razgovorih odločil, da ne bo več dajal nikakih pojasnil o političnem položaju.

Briand v Londonu.

London, 12. avgusta . (Izv.) Včeraj je sprejel angleški kralj ministra Brianda v daljši avdijenci.

London, 12. avgusta. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih dvomijo, da bi mogel končati Briand svoje razgovore že v sredo. Ugotovili bodo za enkrat samo smernice, ki bodo odločilne za odgovor francoske vlade na nemško noto. Pravo pogodbo pa bodo sklepali na posebni konferenci, na katero bodo povabljeni tudi nemški zastopniki, ker se varnostna pogodba Nemčiji ne da diktirati.

Položaj v Siriji.

Pariz, 12. avgusta. (Izv.) Privatna poročila iz Sirije se glase mnogo neugodnejše kakor poročila iz Maroka. Uporniki so baje uničili eno celo francosko divizijo. Francoske izgube so jako občutne. Splošno vlada prepričanje, da bo general Sarail v kratkem odpoklican, na njegovo mesto pa pride general Degoutte, dosedaj poveljnik v Porurju.

London, 12. avgusta. (Izv.) Dopisnik »Times« poroča svojemu listu iz Jeruzalema, da je v mesto pribežalo mnogo francoskih rodbin iz Damaska in Bejruta. V Damasku vlada velika vznemirjenost.

London, 12. avg. (Izv.) Upor Druzov zavzema še vedno večji obseg. Druzom so se sedaj pridružila številna beduinska plemena.

IZPRAZNITEV PORURJA.

Berlin, 12. avgusta. (Izv.) »Berliner Tageblatt« poroča, da je francoska vlada ukazala francoskim rodbinam, naj zapuste Düsseldorf do 20. t. m. Naslednjega dne zapuste Düsseldorf tudi francoske čete.

NOVO GIBANJE NA KITAJSKEM.

London, 12. avgusta. (Izv.) Listi poročajo, da se je sovražno gibanje proti angleškim trgovcem in podjetnikom ponovilo.

Manifestacija Hrvatskega Orla v Šibeniku.

Dne 9. t. m. je bilo staroslavno dalmatinsko mesto Šibenik pozorišče sijajne manifestacije mladega hrvatskega orlovstva, ki je tu vprvič javno nastopilo kot celota. Svečanost je bila v proslavo tisočletnega hrvatskega kraljestva. Že teden preje se je vršil na šibeniškem otoku tečaj, katerega se je udeležilo 60 Orlov in 80 Orlic. Pri zaključku je bil navzoč šibeniški škof dr. Mileta. Udeleženci in udeleženke so se k sklepu v polnem številu obhajali v mestni stolnici.

V soboto 8. aprila so se vršili celi dan sprejemi pri mnogoštevilnih parobrodih, na katerih so se pripeljali k proslavi gosti, katere je šibeniški Orel spremljal z godbo po mestu. Razen mnogoštevilnih gostov iz vseh hrvatskih krajev je prišla tudi skupina Čehov, na čelu jim br. Žampah, predsednik čehoslovaškega Orla, poslanca Jugoslovanskega kluba Brodar in Škulj ter drugi.

Ob 10 dopoldne se je vršilo zborovanje Hrvatskega Saveza Orlov in Orlic. Zborovanja sta se se med drugimi odličnjaki udeležila škof šibeniški dr. Mileta in škof splitski dr. Bonefačić. Zbor je otvoril predsednik hrvatske orlovske zveze dr. Protolipac, ki je pozdravil predvsem oba škofa, brate Čehoslovake, poslanca Jugoslovanskega kluba in ostale Slovence, nakar so se vsi zahvalili, od Slovencev poslanec Škulj. Popoldne so si gostje ogledali na posebnem parobrodu Šibenik in okolico. Orli pa so imeli tekmo ter skušnje za nedeljski javni nastop.

Zveče se je po glavnih mestnih ulicah razvila krasna bakljada, ki se je je udeležilo krog 6000 ljudi, med njimi okoli 1800 Orlov in Orlic. Priredila se je podoknica škofu dr. Mileti ter kumici zastave šibeniškega Orla. Ob 9 se je otvorila v Narodnem gledališču svečana akademija. Vsi sedeži so bili do zadnjega zasedeni, navzoča sta bila oba škofa. Od hrvatskih odsekov so nastopili na akademiji šibeniški, zagrebški, požeški, subotiški, mostarski, sarajevski, djakovski, splitski ter sinjski naraščaj in naraščajke. Po prologu in orlovski himni so se proizvajale skupinske vaje, ritmične vaje po narodnih pesmih, igra gozdnih vil, figurativne vaje, simbolične vaje, orlovsko kolo; najbolj pa so se odlikovali Djakovčani s svojimi športskimi vajami. Akademija se je zaključila ob pol 12 ponoči.

V nedeljo, dne 9. avgusta, je vladalo po celem mestu Šibeniku pravo slavnostno razpoloženje. Ob 6 zjutraj je zbudila meščane budnica, ki so jo svirale 3 godbe, katere so korakale po ulicah. Ob pol 7 je prišel parobrod iz Splita s 540 gosti, ki so bili svečano sprejeti.

Ob 8 se je začel pomikati, spremljan od 6 godb, po mestu slavnostni sprevod. Na čelu sprevoda sta korakala škofa dr. Mileta in dr. Bonafačić! Sprevoda se je udeležilo več tisoč ljudstva, okoli 1800 Orlov in Orlic. Sprevod je šel do glavnega trga, kjer se je množica razvrstila in je pel na prostem ob asistenci sveto mašo škof dr. Mileta. Po sveti maši je škof govoril krasen govor. Povdarjal je, da ne more biti dober Hrvat, kdor ni dober katoličan. (Viharno odobravanje.) Orlovstvo je avantgarda katoliške ideje! Mi ne vzgajamo, je dejal viseki govornik, ljudstva z demagogijo, ker hočemo vzgojiti ljudi trezne, zdrave in poštene!

Nato je škof blagoslovil krasni novi prapor šibeniškega Orla.

Za tem se je otvorilo zborovanje na prostem. Množica je narastla na 12.000 ljudi. Pri tem je govoril ognjevito škof dr. Bonafačić Mi nismo hlapci Rima, je vzkliknil, kakor nam očitajo nasprotniki, mi svobodno služimo kot vitezi ideji katoličanstva, vesoljne Cerkve univerzalnega krščanstva, ki mu je večni krščanski Rim središče. Naj si ti naši nasprotniki zapomnijo, da je katoliška ideja zgrajena na večnih temeljih, naj zato ne prihajajo s svojimi puhlimi frazami, kajti mi smo nepremagljivi kakor je nepremagljivo katoličanstvo! Temu so sledile burne aklamacije.

Nato je pozdravil zborovalce predsednik Hrvatske orlovske zveze dr. Protolipac. Zbrala se je danes, je dejal, armada. Oni, ki jo danes tu vidijo, pa do danes z nami niso računali, bodo poslej morali računati z njo kot s predstražo katoliškega hrvatstva. Za njim je pozdravil zbor dr. Žampah. Spominjal se je,

kako je pred desetletji bilo zavedno katolištvo neznatno na Čehoslovaškem, kjer je neosporjeno vladal husitski duh, a po vztrajnem delu in trudu je danes moč, ki si dan na dan osvaja večji teren. Tako bo tudi na Hrvatskem. V imenu Slovencev je pozdravil Pavlin iz Ljubljane. Orel gradi, kakor poje njegova himna, slavo in čast 1. Jugoslaviji, 2. hrvatstvu, 3. slovenstvu, vsi skupaj pa 4. katoliški misli. Zbor je z navdušenimi besedami zaključil predsednik šibeniškega Orla brat Kulić. Sprevod se je nato pomikal k telovadišču, ki je bilo jako okusno prirejeno in okolu katerega so se dvigale krasne tribune.

Popoldan ob 4 se je začela javna telovadba. Izvajale so se proste vaje za 1925, dalmatinski »šajkaš«, vaje z zastavicami, vaje z venci in orodna telovadba. Nastopilo je 200 Orlov in 120 Orlic, naraščaj, naraščajke, mladi junaki in mlade junakinje. Po končanih vajah, ki so vzorno uspele, so se razdelile diplome, stečene na tekmah, ki so se bile vršile v soboto popoldne. Dobili so: brat Pavlič, Slovenec, načelnik orlovskega odseka v Djakovem, 70 dosegljivih točk, I. darilo, lavorov venec, nakar so ga Djakovčani med burnim aplavzom nesli na ramenih po telovadnem prostoru. Zagrebška akademska vrsta je dobila Zvezno zastavo in sicer za tekmo, nižji oddelek, kjer je bila dosegla 242 točk. Končno je dobil akademik Kovačević 50 točk pri lahki atletiki. Občinstva je bilo pri javni telovadbi navzočnega okoli 12.000; zasedena so bila vsa mesta do zadnjega. Ob zaključku se je zapela državna himna: Bože pravde.

Prekrasen je pa bil večer, ki je bil v znamenju bajne serenade. Na ladjah je gorel umetalni ogenj, mesto je bilo iluminirano, godbe so na več krajih svirale. Hrvatska orlovska zveza je stopila v javnost z nastopom, ki ji je v čast in ponos in ki ji je priboril splošno uvaževanje. Postal je javna sila. V hrvatskem katoliškem pokretu imamo z 9. avgustom zaznamovati novo ero.

Boji v Maroku.

Pariz, 12. avgusta. (Izv.) Po poročilih iz Tetuana sodijo, da bo Primo de Rivera začel novo ofenzivo proti Abd-el-Krimu. Ofenziva bi se začela v 8 ali 10 dneh.

Pariz, 12. avgusta. (Izv.) Časnikarjem je izjavil ruski zastopnik Krasin med drugim: Obdolžitve, da Rusija podpira Abd-el-Krima, so neresnične. Niti en ruski list ne piše glede Maroka proti Franciji. Mi ne delamo Francozom nobenih težav. Mi vsi želimo, da Francija svojo marokansko afero čim prej srečno konča. Kategorično izjavljam, da ruska vlada ne stoji v nikakih zvezah z Abd-el-Krimom.

Pariz, 12. avg. (Izv.) Finančni minister Caillaux je izjavil ameriškim časnikarjem, da stane vojna v Maroku Francijo doslej okoli 200 milijonov. Caillaux upa, da bo od parlamenta dovoljeni znesek 250 milijonov do konca vojne zadostoval.

Pariz, 12. avg. (Izv.) Ministrski predsednik Painlevé je povedal časnikarjem, da je k generalu Primo de Riveri zopet prišel poslanec Abd-el-Krima, ki je izjavil, da se Abd-el-Krima ne bo spustil prej v nobena pogajanja, dokler ne bo priznana neodvisnost rifanskega ozemlja.

AMERIŠKI KAPITAL ZA ITALIJO.

Rim, 12. agvusta. (Izv.) Italijanski poslanik v Washingtonu je odpotoval v Rim, da poroča svoji vladi o tekočih vprašanjih. Važno je poročilo da so vodilni ameriški državni in privatni finančniki izjavili, da z zanimanjem zasledujejo razvoj italijanske industrije in da os pripravljeni sodelovati s svjim kapitalom.

IZ RUSKE DIPLOMACIJE.

Praga, 12. avgusta . (Izv.) »Prager Presse« poroča,da pride na mesto Vasiljeva, dosedanjega sovjetskega zastopnika v Mongoliji, moskovski komunist Nikiforov. Vasilijev je znatno pripomogel do izboljšanja razmerja med Mongolijo in Rusijo.

PROSLAVA NEMŠKE USTAVE.

Berlin, 12. avgusta. (Izv.) Šestletnico v Weimaru sklenjene republikanske ustave so slavili po celi Nemčiji na bolj ali manj slovesen način. V Berlinu je bila glavna slavnost v parlamentu. Proslave se je udeležil tudi predsednik Hindenburg. Manj slovesno pa so praznovali ustavno obletnico Bavarci. V Mokovem so se slavnosti udeležili samo uradni krogi, ljudstvo pa je bilo popolnoma apatično.

IZ NEMŠKEGA PARLAMENTA.

Berlin, 12. avg. Opozicija je vložila 110 izpreminjevalnih predlogov k posameznim postavkam carinske tarife. — Računa se, da bo razprava do četrtka končana in da bo šel parlament v petek na počitnice.

ZNIŽANJE MINISTRSKIH PLAČ — V ANGLIJI.

London, 12. avg. (Izv.) Na predlog več poslancev bo angleška vlada razpravljala o znižanju ministrskih plač. S tem hoče vplivati na delavstvo, da bi se tudi ono sprijaznilo z mislijo na znižanje mezd.

VOLITVE NA ČEŠKEM.

Praga, 12. avg. (Izv.) »Bohemia« poroča, da se bodo vršile volitve na Češkem koncem oktobra ali začetkom novembra.

ZA DOBO KISLIH KUMARC.

Dunaj. 12. avgusta. (Izv.) »Češke Slovo« objavlja vest nekega poljskega lista, da so se nedavno vplivni angleški parlamentarci razgovarjali v Berlinu o obnovi poljskega kraljestva. Angleži so priporočali Poljakom monarhijo in predlagali za poljskega kralja drugorojenega sina angleškega kralja, vojvodo yorškega, ki bi se poročil z neko poljsko aristokratinjo in svoje otroke vzgojil kot Poljake. Civilno listo kraljevo bi plačevali Angleži. Tudi drugih ugodnosti so obetali Poljakom na prgišča. — »Neue Freie Presse« dostavlja tej vesti, da je vojvoda yorški že od l. 1923 dalje poročen.

ARETACIJA ITALIJANA V ZAGREBU.

Zagreb, 12. avg. (Izv.) Policija je prejela v nedeljo vest, da je zbežal z Reke Ricordo Berzoni, ki je poneveril 100.000 lir. Zagrebški policiji se je danes posrečilo, da ga je aretirala v restavraciji v Gajevi ulici, kjer je bil prijavljen s pravim imenom. Bil je v družbi z nekim italijanskim komunistom. Pri aretaciji je zatrjeval, da ni poneveril ničesar in da je prispel v Jugoslavijo že 7. avgusta ter da se peča tu z nakupom živine.

Predsednik Coolidge.

Predsednik Zedinjenih držav Coolidge je nastopil te dni tretje leto svojega predsedništva, pri kateri priliki je prejel iz vseh delov Amerike nešteto čestitk, ki pričajo o njegovi priljubljenosti. Kakor po vsem i gleda, so razni porazi v kongresu in senatu ob zadnjem zasedanju pozicijo predsednikovo preje še bolj utrdili kakor pa oslabili, in Coolidge, ki mu je ljudstvo dalo priimek »varčni predsednik«, je s svojo politiko danes še popularnejši kot je bil. Tako bi bili torej tudi za bodočih 12 mesecev dani predpogoji, da se bo notranjepolitični položaj Zedinjenih držav razvijal v dosedanji smeri. Mogoče je sicer, da bo preteči štrajk v premogovni industriji kakor tudi napovedano znižanje mezd v tekstilni industriji povzročil kake kritične položaje, vendar se ni bati, da bi moglo odločilno vplivati na dobro razmerje, ki obstoja danes med ameriškim narodom in njegovim predsednikom. Seveda pa ni izključeno, da se pri prihodnjih volitvah že itak mazhna večina Coolidgevaz izgubo nekoliko republikanskih sedežev skrči v manjšino — in Coolidge čez leto dni ne bo več gospodar v Beli hiši.

Kar se zunanjega položaja tiče, stoji danes predsednik Coolidge s svojimi svetovavci pred celo vrsto težkih problemov, od katerih srečne rešitve je tudi veliko odvisna predsednikova usoda; semkaj spadata nameravana nova konferenca za razorožitev in kitajska konferenca, pred vsem pa vprašanje ureditve medzavezniških dolgov, na katerem je najširša javnost živo zainteresirana, ker je s tem v zvezi vprašanje znižanja davkov. Pri reševanju teh vprašanj se bo ameriškim delegatom kosati z najbolj izkušenimi evropskimi diplomati, in Coolidgeva politika bo morala biti kolikor previdna toliko odločna; to tem bolj, ker v vprašanju odplačila dolgov in v vprašanju pristopa Amerike k svetovnemu razsodišču mnenje lastne njegove stranke ni enotno, kar politiko Amerike jako otežuje. Upajmo, da se predsedniku Coolidgeu posreči premagati vse težave in s svojo miroljubno politiko ki mu pridobiva simpatij pri vseh narodih blagodejno vplivati na svetovni položaj.

Francija in reparacijsko vprašanje.

Nemške dobave na račun reparacij, ki jih določa Dawesov načrt, Franciji seveda niso brezpogojno dobrodošle. Francoska vlada sama je poskrbela, da dobavlja Nemčija v manjših obrokih, ker bi polne dobave francoski trg preobremenile. Francoski industrijci so vladi za to skrb gotovo hvaležni; skrbi jih le, kako se bo to vprašanje dalje razvijalo. V javnosti se živahno razpravlja o tem, kako naj se uredi, da bi Francija lahko prevzela reparacijske dobave v polnem obsegu in na najbolj koristen način, ne da bi s tem oškodovala domačo industrijo. Sedaj so se zopet spomnili na načrt bivšega delovnega ministra Le Trocquer-ja, da se popravijo ceste, posebno v severnem delu države. Pristojne instance so sestavile seznam prometnih sredstev sploh, ki jih je treba najprej popraviti ali izgraditi. Med temi je predvidena nadaljnja regulacija Rone in Rena, alzaški prekop in zunanja luka v Le Havre-u. Trgovsko ministrstvo in ministrstvo za osvobojeno ozemlje imata nalogo, sestaviti seznam materijala, ki ga takoj potrebujeta za nujna dela. Posebna komisija bo potem sestavila enoten načrt o organizaciji in uporabi reparacijskih dobav.

Zadeva ima še drugo stran, o kateri se zadnji čas mnogo piše. Ko se je razpravljalo o Dawesovem načrtu, so Angleži in Amerikanci utemeljevali predlog, da se Nemčiji dovoli izpolniti del reparacijskih obveznosti z dobavami v naravi, s tem, da bi bilo sicer Nemčiji vnaprej onemogočeno vsako stabiliziranje valute in bi tako sploh ne mogla izpolniti svojih obveznosti. Na podlagi te motivacije nemških dobav sedaj francoski listi zagovarjajo podobno ureditev vprašanja medzavezniških dolgov. Poudarjajo, da tudi Francija ne more zadostiti svojim obveznostim napram Angliji in Ameriki, če se ji ne dovoli delno odplačevanje v naravi. Če se Angleži temu protivijo z motivacijo, da bi take dobave pomenile za angleško industrijo v dobi eksportne stagnacije in brezposelnosti nadaljnji težak udarec, lahko Francozi odgovarjajo, da bi lahko nemške dobave enako vplivale na francosko gospodarsko življenje in da se ta vpliv še ne čuti tako močno, ker francoska vlada prevzemanje teh dobav zavlačuje. — Verjetno je, da bo vlada skušala doseči ureditev odplačevanja vojnih dolgov Angliji in Ameriki v tem smislu.

Beležke.

»Nar. Dnevnik« nam zopet odgovarja in pravi, da on nikakor ni za sporazum za vsako ceno, obenem pa nam stavi za vzgled »sporazum« radičevcev z radikali, ki je vendar klasičen primer sporazuma za vsako ceno, in je mnenja, da je boljši vsaj en sporazum ko noben. — V tem domo »Nar. Dn.« čisto prav: boljši vsaj en sporazum kot noben. Toda biti mora sporazum, ker kapitulacija ni sporazum, najmanj pa sporazum med enakimi. — Iz odgovora »Nar. Dn.« razvidimo zopet le to, da se v tem vprašanju z njim nikakor ne razumemo, da ima on v tem čisto druge nazore kakor pa mi. Zato pa bi bilo najbolje, da bo nam »N. D.«, ki neprestano zahteva od SLS, naj sklene sporazum, enkrat povedal, kako bi po njegovem mnenju ta sporazum moral izgledati.

Stjepan Radić o narodnih manjšinah. Med radikali so vzbudile veliko nejevoljo izjave Stjepana Radiča o narodnih manjšinah, ki jih je dal dopisniku nekega v Subotici izhajajočega madžarskega lista. Kakor poroča »Politika«, je rekel Radić med drugim: »Moj ideal je zapadnoevropska demokracija in jaz upam, da se bo ta tudi pri nas uveljavila. Ne morem si pa misliti demokracije, kjer bi se narodi preganjali. V zapisniku sporazuma stoji izrečno, da moramo voditi napram narodnim manjšinam, zlasti napram Madžarom, drugo politiko. Govoril sem o tem vprašanju z ministri nove vlade in vam povem, da se vsi z menoj strinjajo v tem vprašanju: da so se Madžari in Nemci nam že asimilirali. Zato jih moramo spoštovati in jih smatrati za ravnopravne državljane naše države. Tudi mi Hrvati smo ravno tako manjšina kakor Madžari in Nemci, čeprav nas je več. Mi smo bili doslej spodaj. Mi smo ravnotako trpeli in mi bi zatajili sami sebe, če bi pozabili na skupno trpljenje. Materni jezik mora priti do svoje veljave v šoli, v uradih, v gospodarstvu in v kulturi. V protokolu sporazuma stoji, da hočemo pošteno upravo in sporazumeli smo se, da bodo stari in sposobni uradniki zopet sprejeti v službo, ki so bili odpuščeni zgolj iz političnih razlogov, ker so bili Nemci ali Madžari.« — Razume se, da radikali s takimi izjavami niso zadovoljni, ker tangirajo nacionalno-srbska stremljenja zlasti v Vojvodini. In seveda je trditev g. Radića, da so Hrvatje narodna manjšina enako ko Nemci in Mažari v naši državi, tako gorostasna, da bodo zdaj tudi Hrvatje po njem padli. Pa se bo najbrže branil, češ, saj so tudi Srbi narodna manjšina. In bo imel spet vse Srbe proti sebi. G. Radić pleše kolo...

Prosvetna zveza.

Prosvetna skupščina. Prvič po vojni vabi Prosvetna zveza naše delavce na prosvetnem polju na skupščino. Novi časi zahtevajo novih smernic. Ljudstvo samo kliče po duševni izobrazbi. Naša izobraževalna društva delujejo ponekod naravnost vzorno. Da bi ta duh zavel povsod, kjer prebivajo Slovenci, zato se vabijo na skupščino vsi, katerim je na srcu napredek slovenskega naroda. Zlasti so vabljeni gg. duhovniki, učiteljstvo, dijaštvo in vsi, ki sodelujejo pri tej ali oni naši organizaciji. Obljubljeni so zastopniki posameznih zvez, voditelji naših organizacij. Predavanja so vsa aktualna, zrastla so iz nujnosti sedanje dobe. Skupščina zboruje v Akademskem domu na Miklošičevi cesti. Začetek 17. t. m. ob 9 dop. Spored: 1. Smernice za bodoče delo (Fr. Gabrovšek). Koreferat zastopnik Mariborske prosvetne zveze. 2. Ženska organizacija (P. E. Klasnic). 3. Naše narodnoobrambno delo (Fr. S. Finžgar). 4. Ustanovitev katoliškega narodnega sveta (dr. M. Slavič). 5. Katoliška prosvetna organizacija v Nemčiji (Janez Kalan).

Polovična vožnja za udeležnce skupščine je dovoljena in velja vozovnica za 16., 17. in 18. avgusta. Vsak udeleženec naj prosi pri vstopni postaji za moker žig na vozovnici. V Ljubljani naj karte ne odda, ker ista velja tudi za povratek. Izkaznice dobe udeleženci v Akademskem domu na dan skupščine.

Pevska zveza ima 17. t. m. popoldan ob 3 svoj občni zbor. Udeležnike prosimo, da se udeleže že dopoldan Prosvetne skupščine, kjer dobe izkaznice za polovično vožnjo. Vljudno vabljeni vsi voditelji zborov!

Znaki Prosvetne zveze so pravkar prišli in se prodajajo po 7 Din.

Naročajte „Slovenca"!

Ljubljanska opera in njena kriza

Od prevrata sem so večne gospodarske krize čedalje močnejše, kakor je rastla draginja, zavirale delovanje naše opere, ki se radi njih kar ni in ni mogla umetnostno razmahniti. V pretekli sezoni so te krize dovedle opero v tako nevzdržen gospodarski položaj, da se je bilo resno bati za nadaljnji obstoj zavoda.

Gledališče črpa denar iz inkasa in iz drž. subvencije. Inkaso ljubljanske opere je znašal v sezoni 1924-25 okroglo 2,200.000 Din, dočim sta belgrajsko in zagrebško gledališče inkasirala prvo osem, drugo do sedem milijonov dinarjev v isti sezoni. Vzrok tej razliki v inkasu pa ne tiči v različnem številu predstav v sezoni. Ne, v primeru z onima je naše gledališče primeroma priredilo več predstav v sezoni. Vzrok tudi ne tiči v slabem obisku gledališča v Ljubljani. Ne, ljubljansko občinstvo skoraj vsak večer napolni opero in najmanj do polovice še dramo; vzrok tiči v tem, da poset ljubljanskega gledališča pač skoraj štirikrat manj stane kakor stane poset ostalih dveh. Poizkusi gledališčnih uprav izza prevrata sem so namreč pokazali, da pri nas pade število prodanih vstopnic, čim se znatno poizkusi zvišati vstopnina. Državni uradnik, dijak in naše meščanstvo se pač glede imetka ne more meriti s hrvatskimi in srbskimi pridobitniki raznih domačih in tujih veroizpovedanj...

Ker se torej na ta način ni dalo odpomoči slabemu gospodarskemu stanju ljubljanskega gledališča, je naša uprava storila vse mogoče, da se inkaso z drugimi sredstvi dvigne. Ena možnost je bilo zvišanje števila predstav. V pretekli sezoni je dalo naše gledališče 412 predstav, belgrajsko 479, zagrebško pa le 350; za Ljubljano je njeno število predstav pri tako majhnem inkasu zelo veliko, za ostali gledališči majhno. Druga možnost zvišanja inkasa je bila redukcija angažiranega osobja na najmanjše število. Belgrajsko gledališče je delalo v pretekli sezoni s 400 uslužbenci, zagrebško s 360, ljubljansko z 219; tretja možnost zvišanja inkasa je bilo zvišanje števila novitet. Belgrajsko gledališče je dalo v pretekli sezoni 17, zagrebško 18, naše celih 23 novitet. Poleg teh možnosti je obstojala še ena, ki pa je morala kvarno vplivati na umetnostni nivo, posebno opere. Tudi te se je uprava poslužila; prilagodila je repertoar zahtevam povprečne publike. Izkazalo se je bilo namreč, da so bolj posečane lahke, melodiozne in dejanja polne italijanske romantične opere in šegave buffe, kakor pa muzikalno težje umljiva, dalje slovanska in končno najmodernejša dela in tako je bil repertoar v pretekli sezoni izpostavljen težki kritiki sodobno mislečih in raznovrstnosti hotečih ljudi... vse to radi pomanjkanja gmotnih sredstev.

Še dalje so se kazale posledice pomanjkanja denarja. Člani orkestra so jeli tekom sezone kar trumoma zapuščati našo opero in odhajali drugam za boljšim zaslužkom, odhajali so dobri solisti, ker so jih drugod preplačali, in tako ni bilo mogoče dati del, ki so zahtevala polnoštevilno zaseden orkester, tako je bila izbera oper za izvajanje zelo majhna, ker ni bilo univerzalno porabnih sil. Skratka pomanjkanje denarja je bilo, kakor zatrjuje uprava opere, glavni vzrok ali vsaj eden izmed najmerodajnejših vzrokov, ki so povzročili klavrne vzgojne in umetnostne uspehe ljubljanske opere v pretekli sezoni. Z vsemi napori in vsemi gori navedenimi sredstvi, dopustnimi in nedopustnimi je uprava zvišala inkaso takole: pred štirimi leti 1,200.000 Din, pred tremi leti 1,800.000 Din, pred dvema 2,040.000 Din, lani 2,200.000 Din, a kljub vsemu so bili, kakor smo že rekli, radi narastle draginje izgledi za bodočnost že koncem pretekle sezone brezupni. Vzrok je bila premajhna državna subvencija, drugi vir gmotnih sredstev našega gledališča.

Do nedavna je dobivalo naše gledališče 3 milijone Din letno iz državne blagajne, lani je dobilo 4 milijone. Kdor misli, da je ta vsota velika, naj jo primeri z vsoto, kakršno dobi belgrajsko, ki dobi letno okroglo devet milijonov, ali zagrebško gledišče, ki dobi letno nad 8 milijonov, kljub velikemu inkasu, ki jih imata obe neslovenski gledališči in kljub temu, da dajeta manj novitet in relativno po številu angažiranega osobja manj predstav. Najsi je preračunil in odmeril to subvencijo kdorkoli, eno je gotovo: ljubljanskemu gledališču daje država najmanj za polovico premajhno subvencijo in najmanj za dve tretjini premajhno, če upoštevamo naš nedvigljivi majhni inkaso in večjo marljivost našega gledališča, ki priznano v vsej državi največ dela.

Če te številke same ne vpijejo zadosti, potem tisoč rogov ne bo zaleglo, da se vladi to dopove, da je subvencija ljubljanskemu gledališču kričeče nizka. Posebno naša opera umetnostno hira in bo izhirala, če se ji ne dvigne subvencija nujno in zadostno. Zadnji in skrajni čas je, da dá vlada naši operi dihati, zadnji čas je, da se poklicani ljudje, recimo poslanci, pobrigajo tudi za ljubljansko gledališče in dosežejo zvišanje subvencije najmanj na 8 do 10 milijonov letno. Ne bi bilo zdravo, če bi se vlada in poslanci izpostavili očitku, da nimajo smisla za socialni pomen gledališč v državi ali da hočejo baš ravno našo slovensko gledališče načeloma tiščati k tlom, na nivoju provincialnega teatra! V.

Dnevne novice.

Cerkveno odlikovanje. G. dr. Ivan Tomažič, stolni dekan v Mariboru, je imenovan za prelata sv. Očeta, g. dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne je dobil naslov monsignora. Čestitamo!

Orlovski stadion. Pripravljalna dela na stavbišču so končana. Vodovod je instaliran, apno že gasimo. Došla je tudi prva pošiljatev cementa. Tudi meritve za temelje so končane; jutri pa začnemo z zemeljskimi deli.

Toča na Igu. V sredo popoldne ob 4 je prihrumel nad Ig od Krima sem vihar, med katerim je padala debela toča. Toča je uničila vse jesenske pridelke zlasti ajdo in proso. Oklestila je tudi sadno drevje, ki je bilo polno sadežev. Črni oblaki so se drvili naprej proti Škofeljci.

Omiljenje odplačevanja zaostalih davkov. Finančna delegacija objavlja uradno: V seji izvršilnega odbora SDS za ljubljansko oblast dne 8. t. m. je poročal bivši pomočnik ministra za šume in rude g. dr. Mohorič, po »Jutru«, z dne 11. t. m., med drugim sledeče: Zato smo posebno pozornost posvečali vprašanju omiljenja odplačevanja zaostalih davkov z dovolitvijo večjega števila in daljših obrokov. Generalna direkcija neposrednih davkov je na intervencijo dr. Žerjava izdala delegaciji tozadeven nalog, ki pa žalibog v praksi ni dosegel željenega efekta. Finančna delegacija ugotavlja, da ni prejela od generalne direkcije nikakega odloka, da naj se dovoljujejo obroki v večjem številu in z daljšimi termini. (Tako je torej gornja trditev g. bivšega pomočnika ministra za šume in rude uradno ovržena, in s tem razpade v nič tudi tista edina »zasluga« g. bivšega ministra Žerjava za omiljenje davkov v Sloveniji, katero je g. Mohorič vedel pokazati na zboru SDS. — Op. ur.)

Kdaj bo žrebanje bogate loterije v Šent Vidu pri Stični? Med Velikim in Malim Šmarnom je bilo že odnekdaj samo tri tedne. Toliko imate še časa za nakup srečk; zato hitite! Ali že veste, da bodo med tem časom najlepša voščila in najbolj razveseljiva darila za god Mickam in Rokom, Ludovikom in Helenam, Ivankam in Jernejčkom, Avguštinom in Rozam ter Janezom srečke naše loterije? S praznimi besedami jih ne boste osrečili, prav gotovo pa z našimi srečkami, katere dobite v Ljubljani v trgovinah: prodajalna K. T. D. (Ničman), El. Peterka (Ažman), in v trafikah Šoukal, M. Modic, Kopitarjeva ulica št. 1, g. Pezdir, Gradišče št. 3. Za Gorenjsko daje pojasnila in oddaja srečke g. Peter Malc, Ljudski dom, Kranj. Zadnji čas dobiva namreč Gradbeni odbor v Št. Vidu pri Stični veliko naročil za srečke, zato jih je poslal v razprodajo tudi voditeljem naših organizacij po deželi. S tem so prihranjeni stroški naročanja in pošiljanja in tvoja sreča stane samo 5 Din pri eni srečki. Zato pa: Kdor ni našel sreče v gorenjskem, tega čaka gotovo v dolenjskem Šent Vidu!

Spominska slika dr. Klementa Juga. Slovenskemu kulturnemu delavcu dr. Klementu Jugu bodo njegovi rojaki iz Italije in prijatelji v nedeljo dne 16. t. m. ob 11. uri dopoldne v Aljaževem domu odkrili spominsko sliko. Slika je delo našega poznanega slikarja Božidarja Jakaca.

Društvo gospodarskih in šumarskih uradnikov kralj. SHS sklicuje za 8. september t. l. ob 10 XV. redni občni zbor v prostorih Hrvat. čitalnice v Donjem Miholjcu v Slavoniji. Prijave sprejema g. L. Križković, Donji Miholjac. Vozne listke treba obdržati, ker veljajo tudi za nazaj.

Pouk v elektromonterstvu. Strokovni učitelj na tehniški srednji šoli v Ljubljani g. F. Mallner ima nalog, da prireja tečaje v elektromonterstvu in pride tudi v elektrarne v Sloveniji, kjer se uporabljajo delovne moči, ki so potrebne širšega strokovnega pouka. Tozadevno se je obrniti na ravnateljstvo tehniške srednje šole v Ljubljani.

Absolventom strojne delovodske šole. — Pripravljalni odbor za ustanovitev organizacije absolventov strojne delovodske šole vabi vse absolvente navedene šole, da se udeležijo ustanovnega sestanka v soboto dne 15. avgusta 1925 ob 9. uri dopoldne na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Ker je dnevni red zelo važen in ker gre pred vsem za odobrenje pravil, apeliramo, da se vsakdo sigurno udeleži. — Predsednik.

Popravek. Vest v torkovi številki popravljamo, da se je poročil univerzitetni asistent dr. Rudolf Kolarič z gdč. Tončko Bahovčevo (ne Bohorčevo).

Katoliški misijoni. Na mnogoštevilne reklamacije sporočamo vsem cenjenim naročnikom, da avgustova in septembrova številka izideta prve dni prihodnjega tedna, in ju bodo imeli koncem tedna že v rokah.

Tobačne zaloge, oddaja v zakup za dobo od 1. januarja 1926 do 31. decembra 1927. V štev. 30. in 31. monopolskega glasnika, ki ga prejemajo vse okrajne uprave fin. kontrole, so priobčeni pogoji bodočega nakupa. Jamščina v znesku 1% mora biti vplačana dne 26. avgusta t. l., ponudbe pa se prevzemajo dne 27. avgusta 1925 v Belgradu. — Navzlic temu, da je 10. avgust že pretekel, uradnega obvestila še ni.

Srednja kmetijska šola v Mariboru. Ravnateljstvo Srednje kmetijske šole v Mariboru naznanja: Srednja kmetijska šola v Mariboru je izpremenjena s kraljevim ukazom od dne 27. julija t. l. v Srednjo kmetijsko šolo za vinarstvo in sadjarstvo. Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru sprejema prijave za vpis od 15. avgusta do najkasneje 15. septembra t. l. Šolsko leto pričenja 1. oktobra. Redni učenci postanejo oni, ki izpolnijo sledeče pogoje: 1. Stari smejo biti najmanj 15 let, a največ 19 let. 2. Morali so uspešno dovršiti 4 razrede srednje šole (realke, realne gimnazije, gimnazije) ali popolno meščansko šolo. Nižji tečajni izpit se ne zahteva, neuspeh v klasičnih jezikih ne ovira pristopa. Kdor je napravil dvoletno nižjo kmetijsko šolo, mora položiti sprejemni izpit. 3. Morajo biti lepega vedenja. 4. Morajo biti državljani SHS; sprejem inozemcev odobrava minister za kmetijstvo in vode. Morajo biti zdravi in krepki. Prošnji za sprejem, katero je treba kolkovati s 5 in 20 Din, je treba priložiti 1. krstni list, 2. domovnico, 3. zadnje šolsko ozir. odhodno spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. potrdilo staršev o zdrževanju. Nekoliko dijakov bo dobilo štipendije, ako so siromašni in pokažejo po 1. trimestru izvrsten uspeh. Kdor želi točnejšega navodila, naj se obrne na ravnateljstvo. Šola je štiriletna. Tri leta obsegajo teoretični pouk, četrto leto je praktično. Šola nima internata. Kandidati, ki so se javili za sprejem v Srednjo kmetijsko šolo, bodo sprejeti v Srednjo vinarsko in sadjarsko šolo.

Obrtnonadaljevalne šole v Sloveniji. Za naš obrtniški stan je strokovna šolska izobrazba velevažna. Obrtniškemu naraščaju (vajencem) pa nudijo to izobrazbo specijelno v to prikrojene obrtnonadaljevalne šole, katere so po zakonu dolžni obiskovati vajenci in vajenek za časa učne dobe. Za minolo šolsko leto 1924/25 je obiskovalo pouk 6860 vajencev na 66 obrtnonadaljevalnih šolah, poleg teh pa še 783 trgovskih vajencev in vajenk na 8 trgovskonadaljevalnih (gremijalnih) šolah; skupaj v obeh panogah 7643 vajencev po številu. Uradno je ugotovljeno, da je nad 12 do 13 tisoč vajencev in vajenk po raznih strokah zaposlenih v Sloveniji. Zato je nujno potrebno, da se letos pred začetkom šolskega leta zganejo merodajni faktorji, občine, obrt. zadruge, obrtne oblasti, šolska vodstva v onih krajih, kjer so bili do sedaj vajenci brez šolskega pouka — ter ustanove splošne obrtnonadaljevalne šole. V prvi vrsti so poklicane občine, pa bi se moralo po več občin združiti za eno šolo, ker le na ta način bo mogoče nuditi vsem vajencem tudi po deželi šolski pouk. Za že obstoječe šole se pa priporoča pritegniti vse bližnje okoliške vajence iz drugih občin v te šole proti povrnitvi stroškov za vajenca. Upamo, da se bodo prizadeti krogi zganili, ki so po zakonu dolžni skrbeti za obrtniški naraščaj, da ne bo zopet mnogo vajencev po deželi ostalo brez šole.

Vlom. Iz Zagorja ob Savi nam poročajo: V noči od pondeljka na torek so tatovi vlomili v trgovino urarja g. Motnikarja in odnesli blaga: ur, prstanov in verižic v vrednosti okoli 120.000 Din. Ravno prejšnji dan je bila dospela večja pošiljatev blaga, katero so tatovi vso odnesli. To je že tretji slučaj vloma v to trgovino. Upati je, da se bo našemu marljivemu in spretnemu orožništvu posrečilo vlomilce kmalu izslediti in da se bo ukradeno blago dobilo nazaj.

Javna licitacija. Gradbena direkcija razpisuje na dan 16. septembra 1925 javno ofertalno licitacijo za oddajo zgradbe lesenega mostu čez Savo pri Bohinjski Bistrici v tiru dež. ceste I. vrste Bled—Bohinjska Bistrica. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglasa v »Uradnem listu«.

Zoper **mole** najboljše sredstvo Tarmol izdeluje Chemotechna, Mestni trg 10.

Dvorni trg št. 3

to si zapomnite.

Drago Schwab — Ljubljana.

Iz Ljubljane.

Slov. glasbeno društvo »Ljubljana«. Danes točno ob 8 zvečer pevska vaja celokupnega zbora. Radi izleta polnoštevilna udeležba obvezna. — Predsednik.

Na Gremijalni trgovski šoli v Ljubljani se bo, kakor naznanja načelstvo, vršilo vpisovanje v I. letnik v dneh od 17. do 21. avgusta t. l. dopoldne od 9. do 12. ure dopoldne v pisarni Gremija trgovcev v Ljubljani v palači Ljubljanske Kreditne banke, Aleksandrova cesta 2/I. — Za sprejem v I. letnik se zahteva dva razreda srednje šole ali meščanske šole ali 8 razredov osnovne šole. Začetek rednega pouka za vse vajence se bodo pravočasno objavil.

Poštno ravnateljstvo išče za pošto v Sp. Šiški primeren lokal. Poštna uprava je morala zaradi sodne odpovedi izprazniti poštni lokal v Sp. Šiški in ker ni imela na razpolago drugega primernega prostora, pošto zapreti. Uprava bi pa rada to pošto čimprej zopet otvorila in išče drug primeren lokal, ki naj bi ležal ob glavni, to je Celovški cesti, in kolikor mogoče sredi Sp. Šiške. Biti mora suh, svetel, zadostno zavarovan proti vlomu in mora meriti okoli 50—60 kvadratnih metrov. Najemnina naj ne bo pretirana. Uprava prosi ponudnike, naj predložijo svoje ponudbe vsaj do 20. avgusta t. l. na poštno ravnateljstvo v Ljubljani. Ako dotlej ne ponudi nihče za pošto primernega lokala, bo poštna uprava prisiljena najeti lokal, neglede na lego, tam, kjer ga bo pač dobila, samo da bo za pošto primeren.

Predenica. Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglas o zatiranju predenice, ki je nabit po mestu.

Iz Štajerske.

Vesela vest za vinogradnike. Z Dunaja poročajo, da je avstrijska vlada pri trgovinskih pogajanjih z Avstrijo pristala na to, da se sme iz Jugoslavije letno uvažati v Avstrijo 80.000 hl vina po istih ugodnostih kot uvaža Italija, t. j. približno 3 in pol Din od litra vina (v papirju). Ker se prodaja naše vino v Avstrijo po 15 do 25 Din liter, bo ta ugodnost, čim stopi v veljavo, mnogo pripomogla, da se ublaži vinska kriza v Sloveniji. Pogodba mora biti še potrjena od obeh parlamentov. Bog ve, kedaj še bo to?

Izlet organizacij SLS v Mariboru na Ostri Vrh (Sv. Duh) dne 9. avgusta se je nad vse pričakovanje dobro obnesel. Iz Maribora samega se je udeležilo izleta okoli 150 somišljenikov. Na Ostrem Vrhu se je po cerkvenih slovesnostih vršil pod milim nebom na zeleni trati pri cerkvi javen shod SLS. Vodil ga je kmet Ivan Hlebič. Govorila sta poslanec Žebot in delavec Medvešček. Shoda so se udeležili naši pristaši iz domače in sosednjih župnij. Opazili smo, da je ljudstvo ves čas zborovanja obsojalo preokret radičevcev. Tisti, ki so pri zadnjih volitvah dali svoj glas za Radića, se zdaj zelo kesajo. Veličasten shod, ki je bil podoben narodnemu taboru, je izrekel Slov. ljudski stranki in njenim poslancem popolno zaupanje. Pri shodu je sodeloval pevski zbor od Sv. Magdalene, broječ 26 pevcev. Cela prireditev je pokazala krepki napredek SLS.

Na gori Urški ob štajersko-koroški meji se bo vršil v nedeljo dne 23. avgusta velik shod SLS za Mežiško dolino in slovenjgraški okraj. Na shodu bodo govorili narodni poslanci dr. Gosar, Pušenjak in Žebot. Shod se bo vršil po pozni sv. maši. Ta dan je na gori Urški tudi veliki romarski shod.

V Ljutomeru se vrše dne 15. in 16. t. m. velike kasačke dirke, razstava konj itd. Zanimanje za te prireditve je vsestransko in pričakovati je, da se jih udeleže številni gostje iz vseh krajev, osobito iz Slovenije. Železniške zveze so ugodne, vozila na dirkališče na razpolago; okrepčila bodo pripravljena, tako da bosta preskrbljena duša in telo. Posebno opozarjamo na to, da odhaja dne 16. avgusta posebni vlak proti Gornji Radgoni iz Ljutomera ob 21.50. Posebni vlak proti Mariboru odhaja iz Ljutomera ob 21.05 in prihaja v Ormož ob 22.05, kjer ima zvezo proti Čakovcu. V Pragersko prihaja ta vlak ob 23.28, kjer ima zvezo proti Zagrebu in Ljubljani ter dospe končno v Maribor ob 0.35.

Mariborski župan dr. Josip Leskovar je odpotoval v Dalmacijo in Italijo. Nadomestuje ga podžupan dr. Fr. Lipold.

Smrtna nesreča. V Ceršaku ob Muri je dne 8. avgusta v jami za pesek zasulo posestnika Henrika Grofiča. Kopal je pesek za novo državno cesto. Ker pa je preveč podkopaval, se je velika plast zemlje sesula in ga pokopala pod seboj. Težko poškodovanega so izvlekli tovariši iz jame. Imel je zlomljeno hrbtenico, roke in noge. Polživega so prenesli na njegov dom v Selnico, kjer je revež umrl v groznih mukah. Pokojnik je bil priden mož in vedno zvest volilec SLS. Družino spremlja vedno nesreča. Nedavno se je omračil um hčerki.

Ustrelil se je v Cirknici nad Mariborom upokojeni orožnik Fr. Vouk. Omračil se mu je um.

IZ TRBOVELJ.

Zveza slov. vojakov iz svetovne vojne je imela tu v nedeljo svoj občni zbor ki se ga je udeležil tudi zvezin delegat Matičič, avtor knjige »Na krvavih poljanah« iz Ljubljane. Udeležba je bila povoljna. Za predsednika je bil izvoljen g. Standinger, za podpredsednika g. Remec, za tajnika g. Miklavčič. Večina odbora je iz delavskih krogov. Društvo ima namen podpirati gmotno in moralno sirote in vdove v vojni padlih vojakov. Vdove se naj javijo načelstvu društva. Društvo se tudi udeleži zveznega sestanka na Brezjah 29. avgusta. Vožnja polovična. Društvo je že tudi od okrajnega glavarstva dobilo dovoljenje za pobiranje prispevkov za spomenik, ki se postavi v Trbovljah.

Nova železnica. Danes se je vršil uradnokomisijski ogled zgradbe nove ozkotirne železnice iz Lakonce—Doberna proti nižavi zapadnega revirja. Udeležil se je ogleda ljubljanski veliki župan, rudarski glavar, okrajni glavar in več drugih državnih in privatnih funkcionarjev. Železnico je gradilo podjetje Dukić in drug.

Nesreča. V hiši Varga, ki predelava svojo pekarno, se je delala stropna betonska plošča. Ker ni bila plošča dovolj podprta, se je udrla in je na njej stoječi težak Bračun padel v nižje ležeče prostore in si pri tem zlomil roko, dočim je drugega delavca samo po rokah opraskalo.

Poravnajte naročnino!

Iz ostale Jugoslavije.

Mestna klet v Zagrebu. Te dni so v Zagrebu otvorili novo veliko gostilniško podjetje: »Gradski Podrum« v podzemskih prostorih nove palače zagrebške »Mestne hranilnice« na Jelačićevem trgu. Prostori so najmodernejše urejeni, stene so okrašene s slikami in napisi, delo akad. slikarja Vanke. Mestno klet je dobil za 10 let v najem znani strokovnjak Loupal.

Roparski napadi v Zagrebu. V Zagrebu se ponavljajo roparski napadi. Minoli ponedeljek zvečer je na Savski cesti neznan moški napadel stavbenikovo ženo Olgo Wutte, ji zadal težak udarec s pestjo, nato ji pa iztrgal ročno torbico z znatno vsoto denarja. Napadalca še niso izsledili.

Žejni Zagreb. Zagreb porabi dnevno 360 tisoč hl vode. Letos so morali ojačiti vodovod z novo sesalko, ki dvigne dnevno 90.000 hl vode. Tudi napeljavo so letos precej razširili in staro popravljali.

Subotiška trgovska akademija brez profesorjev. Prosvetni minister je premestil osem profesorjev trgovske akademije v Subotici na druge šole; nato je prostovoljno odstopil še edini preostali profesor, tako da je zavod danes brez učiteljev.

V občinsko blagajno vlomili. V noči od petka na soboto so vlomili neznani zločinci v občinsko pisarno v Hrašiću na Hrvatskem in odnesli iz železne blagajne 23.000 Din.

Volkovi v okolici Metkovića. Pred nekaj dnevi so se v okolici Metkovića (v Dalmaciji) pojavili volkovi, ki jih tam sicer niti pozimi nikdar ni bilo. Lovsko društvo je napravilo nanje lov in so nekoliko volkov ustrelili.

Imenovanje na vseučilišču v Skoplju. Na modroslovni fakulteti v Skoplju je imenovan za rednega profesorja dr. Ćiro Truhelka, bivši upravitelj deželnega muzeja v Sarajevu.

Železnica Podgorica—Plavnica. Te dni so začeli graditi lokalno železnico Podgorica—Plavnica (ob Skadrskem jezeru), ki bo dolga 19 km. Železnico gradi v glavnem vojaštvo pod vodstvom posebne komisije, ki ji načeluje artilerijski polkovnik.

Krvav pretep med Orjunaši in radićevci. V K. Šućurcu pri Splitu je prišlo v nedeljo zvečer med Orjunaši in radićevci do velikega pretepa. Orjunaši so streljali. Pri tem je zadela kroglja dvajsetletno Pavlino Šiškov, ki je naslednji dan za ranami umrla.

Pred občinskimi volitvami v Sarajevu. Kakor poročajo sarajevski listi, se pripravlja za bodoče občinske volitve v Sarajevu skupni nastop vladnih strank. Ta koalicija bi mogla po mnenju listov, računati tudi na pomoč sarajevskega židovstva.

Letalski promet na Jadranu. Te dni je priletelo prvo letalo dunajske letalske družbe iz Benetk na Brionske otoke. Potrebovalo je za pot tri ure. Letalo bo poslej posredovalo promet med brionskimi otoki in Benetkami, med Trstom in Opatijo in med večjimi mesti Dalmacije.

Uradni jezik v Vojvodini. Novosadski župan dr. Milovanović je izdal naredbo, da morajo vsi uradniki občevati s strankami v državnem jeziku. To naredbo je izdal župan na višje povelje. Naredbo pa bodo strogo izvrševali le napram onim, ki nočejo znati srbski, čeprav znajo. Ljudje, ki srbskega jezika ne znajo, se bodo pa lahko še nadalje posluževali nemškega ali pa mažarskega jezika.

Krvav konec nesrečnega zakona. V Veliki Kikindi je minolo nedeljo veleposestnik Štefan Roman s sekiro ubil svojo mlado ženo. Le-ta je imela za seboj žalostno povest. Bila je lepa in hčerka bogatih staršev. Ko jo je Roman zasnubil, ga je odbila, ker je imela rada orožniškega stražmojstra Ivana Miškovića. Začetkom letošnjega leta je bil Mišković prestavljen v Mursko Soboto, kamor mu je proti volji staršev sledila tudi dekle. Starši so si vse prizadeli, da bi dekleta odvrnili od zveze z Miškovićem, toda zaman. Končno so se obrnili naravnost na Miškovića in mu ponudili 100.000 Din, ako dekle pošlje domov. Mišković je lepo ponudbo sprejel in dekle kljub njenim prošnjam vrnil staršem. Tu se je takoj zopet oglasil Roman in silil na ženitev, dasi je dekle izjavilo, da ljubi edinole Miškovića. Poroka se je izvršila, a zakon seveda ni bil srečen. Pred kratkim je žena pobegnila, a Roman ji je prisegel maščevanje. Ko se je minolo nedeljo povrnila k njemu, jo je sprejel s sekiro v roki in jo s 5 udarci na mestu ubil. Nato je šel v podstrešje in se tam obesil. Tako Romanova kakor Hammerjeva družina, iz katere je bila doma žena, spadata med najuglednejši v Vel. Kikindi.

Srečni dediči. V mestu Concepcion v državi Chile je 4. julija umrl neki Martin Katalinić iz Bakra. V Ameriki si je pridobil veliko premoženje, ki predstavlja vrednost več milijonov pesos ali parkrat deset milijonov dinarjev. Vse to je rajni zapustil svojemu bratu Antonu in sestram. Anton Kalinić, glavni dedič, je živel doslej zelo revno.

Železniške nezgode. V Novem Sadu na obali sta v nedeljo ob 7 zvečer trčila skupaj dva vlaka ozkotirne železnice, ker kretnice niso bile prav postavljene. V nastali paniki je bilo več oseb poškodovanih, a k sreči nihče težko. Občinstvo je vlakovodjo preteplo. Uvedena je preiskava, kdo je kriv nezgode. — Na progi slavonsko-podravske železnice je skočilo iz tira nekaj voz polnih peska, ko se je vlak spuščal po klancu. Delavca Nika Nikića, rodom iz Dalmacije, 27 let starega, je

pri tem vrglo iz vagona čez most v 40 m globok prepad, kjer je mrtev obležal.

Smrt slikarja Inchiostrija. V Osjeku je v Dravi utonil slikar Aleksander Inchiostri, sin znanega slikarja prof. Inchiostrija. Njegovo obleko z dokumenti so našli v kabini tamkajšnega vojaškega kopališča. Inchiostri je hotel te dni v Osjeku prirediti razstavo svojih del.

Za Čopićem ni sledu. Zagrebška policija je za pobeglim komunističnim voditeljem Vladimirjem Čopićem, obsojenim na tri in pol leta ječe, izdala tiralico. Toda doslej niso mogli odkriti nobene sledi za Čopićem. Po vsej priliki se mu je posrečilo uiti preko meje.

Dvojen samomor v Omišlju. V Omišlju sta neznan moški in ženska, oba mlada, izvršila samomor na ta način, da sta se skupaj zvezana z visoke skale vrgla v morje. Iz nekega pisma, ki so ga našli pri moškem, se da sklepati, da je bil to Ivo Kandare iz Dravograda v Sloveniji. Ime ženske ni znano.

Američani zgrade Subotičanom vodovod. Subotičani se že par desetletij ubijajo z vodovodnim vprašanjem, ki ga doslej vsled pomanjkanja sredstev niso mogli rešiti. Sedaj je stvar vzela v roko ameriška finančna skupina, ki je lani dobila v zakup subotiško električno centralo. Družba je predložila mestnemu svetu zelo ugodno ponudbo in je nade, da bo vodovod prihodnje leto že dovršen.

Berlinsko pismo.

Začetkom avgusta.

Minula je silna vročina, ki je omamljala ljudi in živali, ki je mehčala velemestni asfalt in izsušila peščena tla berlinske okolice do zadnje kapljice vode. V senci smo imeli 32° C maksimum, na solncu pa okrog 40° C. za lenuhe, ki so imeli čas ležati v vodi, prav prijetna temperatura. Zato pa je tudi razumljivo, da so ljudje kar v procesijah romali v Wannsee, kjer se nahaja mestno kopališče. Ker pa so le malokateri ljudje tako srečni, da stanujejo v bližini tega jezera,so bili prisiljeni se posluževati vlaka, ki je navadno tako poln, da vzame pravi užitek kopanja.

Ker me je pa to kopališko življenje zanimalo, sem se vsedel v vlak in posetil kopališče, in sicer na nedeljo popoldne. Na lepem, peščenem obrežju so postavljene preproste lesene stavbe, shrambe za obleko in perilo, na pesku pa se je nudila prilika opazovanja rodbinskega življenja! Nekatere rodbine, ki so bile že od ranega jutra tu, so si postavile šotore, razgrnile odeje po pesku in tako obedovale, se kopale in uživale nedeljo. — Prav zanimiva stvar, katere še poprej nisem poznal, so bili stolpiči z zvonci. Kadar se je zgubil v tej množici kak otrok, so ga peljali k stolpu in zvonili. Starši, ki so svoje ljubljence pogrešali, so seveda takoj tekli k takemu stolpu, galeriji zgubljenih otrok in z veseljem zopet sprejeli svojega otroka. Ona nedelja je bila menda rekordna, izdano je bilo menda okrog 100.000 vstopnic. — Vsekakor večji užitek kopanja pa je imel torej človek na delavnik, ko v kopališču ni bilo toliko ljudi in tudi vrišč otrok ni bil tako neznosen.

Kljub temu, da so ljudje imeli še dosti denarja za morje in počitnice, ne moremo reči, da so cene nizke, niti ne za nemške razmere. Meso, sadje, stanovanja, vse se je podražilo, tako, da nekateri ljudje že govore o novi inflaciji. Vendar pa take stvari še dolgo niso naznanilke nove inflacije. Pa če bi bilo tako, gotovo bi nova inflacija prišla pod drugim licem kot stara. Ljudje bi takoj nastavili cene v dolarjih in inflacija bi bila le za špekulacijo neplodna. Sicer pa je tudi inozemstvo, predvsem pa Amerika, tako udeležena v nemškem gospodarstvu, da bi skušala z vsemi sredstvi onemogočiti novo inflacijo.

Vedno naraščajoči promet je pokazal, da vse dosedaj obstoječe in na novo upeljane naredbe ne zadostujejo obstoječim potrebam. Ker so se vrstile nezgode, so morali predpisati na nekaterih, posebno prometnih in ozkih cestah, promet samo v eni smeri. Ker pa šoferji in vozniki niso mogli vseh teh novotarij obdržali v glavi, so vdelali v cestni tlak takih cest nekoliko izbočeno ploščo iz močnega rubinastega stekla ki izgleda po noči v luči žarnic v notranjščini kot kaka rudeča, pošastna želva. — Posebna komisija pa je odšla v Ameriko na študijsko potovanje, da prouči tam ureditev cestnega prometa in organizacijo.

Po sezoni revij, lahkokrilih in lahkobesednih, frivolnih operet, se obeta v novi sezoni Berlinu zopet stara, klasična opereta Straussa, Millöckerja in Kalmana, kar v štirih gledališčih. Na repertoarju so »Poljska kri«, »Dunajska kri«, »Netopir«, »Cigan baron«, »Kneginja čardaša« itd. Če tudi to glasbo kljub njeni melodijoznosti in ljubkosti ne moremo smatrati za klasično, je vendar prijeten odpočitek naših ušes od zvokov in tulenja saksofonov in ropotanja raznih jazz-bands.

Charlottenburška opera d. d. največje berlinsko gledališče, je prišlo v konkurz. Sedaj jo je po dolgem prepiranju prevzela, oz. dobila večino delnic mestna občina, ki bo spojila veliko ljudsko opero in charlottenburško v eno. Umetniški nivo obeh spojenih gledališč, ki je bil dosedaj precejšen pa bomo mogli presoditi šele v novi sezoni v jeseni.

Industrija pa se pripravlja na velike industrijske razstave in sicer »Ki-Fo« (Kinofoto) razstava, Radio in končno še avtomobilska razstava. Zanimiva bo predvsem prva, ki bo pokazala poleg prvovrstnih nemških foto potrebščin tudi izdelke filmske industrije, ki zavzema v nemškem eksportu tretje mesto. Tudi radio-razstava bo prinesla marsikatero novost, posebno ker namerava poštna oblast izdati dovoljenje tudi za amaterske oddajne štacije, ne samo, kot do sedaj, za sprejemne. — Nehote pa se človek spomni na naše razmere, na stroge predpise naše uprave. Zakaj vse to, zakaj mora vsak posestnik aparata plačati 500 Din? Po drugod, posebno pa v Nemčiji in na Angleškem je radio hišni orkester malega človeka, delavca in so radi tega tudi pristojbine kolikor mogoče nizke, da je čim večjemu številu ljudi udeležba omogočena. Pri nas pa nasprotno, in zakaj to? Resnično nam ne bi bilo treba takih eksperimentov, ki nam prinesejo le glas zaostalih ljudi.

Upam pa, da se bodo omilile obstoječe stroge naredbe in da bodo v onem času, ko se pri nas v Berlinu vrši radio razstava, prijatelji tega sporta tudi doma svobodneje dihali.

Prodaja umetnin. Znani vojni milijonar Castiglioni je nakupil v dnevih svoje slave mnogo redkih umetnin. Po svojem finančnem polomu je prisiljen, da svoje bogate zbirke zopet proda. — Castiglioni se je baje že domenil z neko holandsko tvrdko, da prevzame prodajo umetnin.

Dr. Val. Rožič:

„Pravične“ nemške meje.

Nemški imperialisti in nacionalisti so izdali v Berlinu knjigo (1925) z naslovom: Deutschlands gerechte Grenzen (von Adriaticus). Zdi se mi, da bi ne bilo prav, ako slovenski narod ne bi izvedel, kaj nameravajo Velenemci storiti z ubogim slovenskim »struplom«, ki jim leži napoti med Veliko Nemčijo in »Južnim« (Jadranskim) morjem.

Pisatelj je vsebino knjige (114 strani) razdelil v sledeče oddelke: 1. Naše (nemško) pravo na edinstvenost. 2. nemška obmejna vprašanja.

Tu govori o bistvu državnih mej s posebnim ozirom na nemško državo in nemški edinstveni narod (rajhovci in avstrijski Nemci). Nato razpravlja o posameznih mejnih vprašanjih kakor 1. O pruski vzhodni mejni krivulji, 2. o sudetski meji, 3. o gradiščanskihrvatski meji, 4. o južni meji, 5. o zapadni meji in slednjič 6. o severni meji. V tretjem velikem poglavju razpravlja o skupni tvoritvi in zgradbi celotnega nemštva. Nemci tvorijo po pisateljevem mnenju centralni blok čvrste stabilnosti in reda v Evropi. Položaj nemškega naroda v Evropi je izražen v njegovih nepravilno začrtanih mejah: tako je meja na zapadu preveč ostra, na vzhodu je »stisnjena« (»poljski klin« med Vzhodno Prusijo in Šlezijo, »češka pest«) in na jugu je odrezana od Adrije, kljub temu, da ima Nemčija vse polno razkropljenih nemških jezikovnih otokov med Vzhodnim morjem, Adrijo, Črnim in Finskim morjem. Nemški stomilijonski narod — tako pravi pisatelj — ima v Evropi posebno mesto, ki lahko vodi do moči in jakosti ter splošne evropske konsolidacije, seveda le v zvezi z drugimi manjšimi in večjimi narodi. Nemštvo ima važno kulturno nalogo, da poudarja in izdela skupno usodo neurejene, neorganizirane Evrope. Pod »neorganiziranо« Evropo pa misli tiste tri dele Nemčije, ki so na treh mejah odrezani od morja. Višjim skupnim ciljem pa more država služiti le tedaj, kadar je res sama odgovorna kot organizirana enota za vsa svoja dejanja, ne pa za samovoljnosti tujih nadzorovalnih odborov. Danes pa je Nemčija razdeljena na 15 različnih držav!!

In tako gre v tem tonu naprej. Nemci zahtevajo revizijo mirovne pogodbe, zahtevajo še danes novo sklepanje miru brez aneksij in odškodnine, naj se popravi vsa krivica, novo ureditev državnih mej na podlagi samoodločitve narodov, oni zahtevajo pravico — ampak samo za sebe.

Jugoslavija — tako trdi Adriaticus — je proti narodni samoodločbi nasilno odtrgala celo ozemlje med Jezerskim prelazom, Brežicami na Savi in Radgono — takozvani »spodnještajerski trikot« — od bivše nemške Štajerske ozir. od Koroške. Nemška meja na Štajerskem se po nemškem imperialističnem naziranju neha ravno 112 km prezgodaj. Mesto na Savi pri Brežicah je sedaj meja ob Muri pri Radgoni. 600 let je bila Sava meja nemštva, a sedaj je nasilno potisnjena nazaj v osrčje nemške Štajerske in to proti volji ondotnega ljudstva. Nemška Štajerska je raztrgana. Adriaticus pravi, da na Spod. Štajerskem Slovenci niso v večini, kar tiče narodnosti — jezika. Tu tvori le »inteligenca« ono umetno narodnost in slovensko kulturo, a nemštvo je tu starodavno in mesta so bila tu od nekdaj od Mure pa do Adrije nemška, ne samo na Štajerskem, ampak tudi na Kranjskem in Primorskem. »Inteligenca« je te sedeže stare nemške kulture nasilno slavizirala. In mala peščica »kranjskih« Slovanov se je »navdušena« po teh nezasluženih uspehih imenovala odslej »Slovenci« in je kovala velike osvajalne načrte.(!!!)

Vsi Nemci imajo skupno interesno točko, ki se imenuje »ojstrina nemškega meča«, to je Trst z Adrijo. Avstrija da je Slovence preveč negovala, »Kranjce« slovenizovala, a Nemce na jugu zanemarjala.

Nemcem so danes na poti do Jadranskega morja samo še Slovenci. Nemci in Italijani se bodo že sporazumeli — radi Bohinjskega kota in če treba tudi radi Trsta. A Slovenci, v ozadju z drugimi Slovani (Rusi itd.), so jim na poti do njih ciljev! Adriaticus tuguje: 78 milijonov strnjenih Nemcev odvrača od Jadranskega morja mali slovenski narodič (Völklein Slowenen), ki šteje s koroškimi in štajerskimi, nemštvu prijaznimi »Windi«, komaj tretjino prebivalstva mesta Berlin. — Razdalja med nemško in jadransko mejo zanaša komaj 80 km (od Beljaka!) oziroma 52 km (od Bohinja)!

Na potu velenemškega prodiranja proti Adriji je Nemce zadrževala po njih mnenju pred vojno največ — čujte — bivša Avstrija, ker je videla v Velenemčiji svojo tekmovalko »Germanijo irredento«, to pa zato, ker so Habsburžani postali nezvesti svojemu narodu. Pisatelj pravi celo, da je Avstrija negovala slovenizacijo Kranjske in Primorske samo zato, da bi jo pristudila Nemčiji. Nemcem na potu je bil tudi ruski panslavizem, ki je radi Carigrada nasprotoval Avstriji in Nemčiji in tako obe državi zadrževal na začrtani poti do »Južnega« morja — in Nemčiji pot prestrigel do Bagdada. Rusija (panslavizem) je podpirala tudi Srbijo ter ji obljubovala oblast čez dežele od Belgrada pa do Trsta in še mnogo dalje v nemško ozemlje!

Pa tudi Čehi so bili Nemcem v njih narodnem stremljenju na veliko uslugo, ker so Čehi sistematično razdirali Avstrijo od znotraj na zunaj s svojim protinemškim protidržavnim rovarjenjem in delovanjem, tako da so bili Čehi pravi mojstri in učitelji, pri katerih so se Slovenci učili »dvoglave« politike v Avstriji, na eni strani politike udane »lojalnosti«, a na drugi narodne »iredente«. — A največ podpore so pa Slovencem nudili Nemci iz »rajha« sami, ker notranje nemštvo, nemštvo iz rajha ni pošiljalo zadosti podpore svojim zapuščenim bratom-kolonistom v obliki novih, svežih kolonistov, ki bi bili imeli nalogo, čimpreje postaviti strnjene vezi med materjo Germanijo in Jadranskim morjem. Le na ta način so Kranjci tako hitro slovenizirali »čisto nemška« mesta na Kranjskem in v Primorju. Nemški kmetje na Kranjskem — tako fabulira Adriaticus — so se izselili nazaj v Nemčijo ali celo v Ameriko, ali pa so se podali v slovenska panslavistična mesta in so zdaj po vojski tu v drugem rodu sami izdajalci in prega njalci nemštva.

Slovensko ozemlje od Julijskih alp pa do Jadranskega morja so imeli Nemci že pred vojno razdeljena v tri obmejne ponemčevalne cone. Te raznarodovalne cone obstojajo še danes v nemških napadalnih in osvojevalnih načrtih, česar pisatelj prav nič ne skriva, temveč obratno povdarja, da je treba peščico Slovencev iz teh krajev izbrisati. Prvi obmejni pas, ki je sicer naseljen še s Slovenci (Windi) t. j. na Koroškem do Karavank in Štajerskem do Grintovca in Brežic, za Nemce ne pride več v poštev, čeprav priznajo, da so Slovenci tam še naseljeni. S koroškimi »Windi« so že obračunali za večne čase z za Nemce srečnim plebiscitom l. 1920. 600 let Nemško Štajersko do Brežic pa zahtevajo potom samoodločbe — potom plebiscita (kakor Koroško), ker Nemška Spodnja Štajerska je bila nasilno odtrgana od Nemške Avstrije, Jugoslavija jo je brutalno anektirala.

Gorenjska je itak nemška dežela, mesta so bila vsa nemška, Radovljica je slovenizirana in otok bleški je star nemški jezikovni otok, zato gre naravna nemška meja čez Grintovec na Radovljico in odtod zaokroži ves Bohinjski kot v nemško posest. V Bohinj, ki je le redko naseljen, pravi Adriaticus, je treba vreči le par nemški industrijalnih kolonistov — in germanizacija je gotova.

Drugi pas — ki je Nemcem na poti in jih najbolj jezi in peče, je Kranjska in Primorska do Trsta in nazaj čez Istro do Kočevja. Toda tudi tega srednjega »kranjskega« kraljestva se ne strašijo, ga čimpreje germanizirati. Mesta so itak vsa nemška, veleposest je nemška, kultura je nemška in vse le umetno prevlečeno s slovensko barvo. Tako Adriaticus. Tretji pas leži ob morju — a tudi tu je stara nemška kultura doma. Zato bo boj tu lahak za ljudi in zemljo. — Kočevje je itak nemško »vojvodstvo«, ki mora dobiti že sedaj čimpreje svojo lastno (nemško) upravo — avtonomijo.

Tak je načrt Velenemcev v boju za posest in germanizacijo naše slovenske zemlje, ki naj bi jim bila trden most za stalno zvezo z Jadranskim (»Južnim«) morjem, ki mora prej ali slej priti v nemšk posest.

Po svetu.

OLJE IZ PREMOGA.

V brzojavki na londonski list »Daily News« ugotavlja profesor Bergius, da je mogoče po njegovi iznajdbi dobiti pol tone olja iz ene tone premoga.

*

To iznajdbo prične Nemčija izkoriščati že v najkrajšem času. Z izkoriščanjem te iznajdbe, ki omogoča tudi uporabo najslabšega premoga, bo postala Nemčija neodvisna od uvoza tujega premoga, ker bo imela doma dovolj prvovrstnega kuriva.

Za iznajdbo profesorja Bergiusa se je zanimala tudi ogrska vlada, ki je s profesorjem Bergiusom sklenila tudi že pogodbo, da sme izkoriščati Bergiusovo iznajdbo na Ogrskem. V ta namen je ogrska vlada ustanovila posebno delniško družbo, ki jo bo vlada bogato podpirala. Ta družba je že dala v Mannheimu preiskati več vrst ogrskega premoga. Poskusi so dognali, da je mogoče dobiti iz rjavega premoga, ki ima komaj 3000 kalorij, do 28 kg olja.

V vseh deželah, odkoder so premog izvažali, je povzročila iznajdba prof. Bergiusa veliko vznemirjenje. Če pomislimo, da bo črnemu premogu delal silno konkurenco še »beli« premog, kakor imenujejo s pomočjo vodnih sil pridobljeno električno, moramo priznati, da položaj rudarjev v bližnji bodočnosti ne bo rožnat.

* * *

Poostritev medicinskih študij v Avstriji. V Avstriji pripravljajo reformo v predpisih za medicinski študij. Pogoji se na splošno poostre; redna doba študija se podaljša na 12 semestrov. Slušatelji bodo morali polagati posamezne stroge praktične izpite in splošni teoretični izpit. Kandidat, ki pri prvem rigorozu propade iz štirih predmetov, se izključi od nadaljnjega študija na medicinski fakulteti. Novi predpisi se uveljavijo s šolskim letom 1926-27.

Propadanje Carigrada. Carigrajski listi se te dni pečajo s hitrim razljudevanjem Carigrada, odkar je Angora postala prestolica Turčije. Pred vojno je štel Carigrad nad milijon prebivalcev, sedaj jih šteje le še 650.000. V zadnjem tednu minulega julija ni bilo naznanjeno v celem mestu s predmestji vred niti eno rojstvo.

Narodni dar ministru dr. Benešu. Češkoslovaška javnost je začela akcijo, da se pokloni zunanjemu ministru dr. Benešu kot narodni dar v priznanje njegovih velikih zaslug palača in veleposestvo kneza Windischgrätza.

Velik radovednež mora biti neki Samuel Kimball, ki je doma blizu znanega filmskega mesta Los Angeles v Kaliforniji. Mož si je dal napraviti kovinsko rakev za 1200 dolarjev, v katero je vdelan sprejemni radio-aparat. Kimball je prepričan, da bo ostala njegova duša v rakvi neizpremenjena in bo lahko poslušala do sodnega dne, kaj je na tem svetu novega.

Velika pojedina. V prostorih velikega londonskega zabavišča »Olimpija« so priredili angleški prostozidarji banket, ki se ga je udeležilo 8000 članov velike angleške lože. Banketu je predsedoval vojvoda Connaught. Pri tej priliki so sklenili nabrati 1 milijon funtov šterlingov za zgradbo velike prostozidarske palače v Londonu.

Spomenik kapitanu Scottu. V Davenportu so blagoslovili spomenik kapitana Scotta, ki je s 4 spremljevalci pred 13 leti našel hladen grob v Antarktiki.

Spominsko ploščo za Edvarda Whymperja, slavnega angleškega turista, ki je pred 60 leti prvi prišel na vrh Matterhorna, je odkril v Zermattu general Bruco, vodja ekspedicije na Mount Everest, v navzočnosti okrog tisoč turistov. (Matterhorn v Walliskih Alpah, na meji med Švico in Italijo, je 4505 m visok in zelo strm, prava vitka piramida, zato jako težko dostopen.)

Ali je dijaška menzura kazniva? Heidelberška porota je pred kratkim oprostila dva visokošolca, ki sta se sabljala. Odločilna pri tem je bila okolnost, da navadno pri teh dvobojih ni nevarnosti, da bi bil kdo težko ranjen. Rimska koncilska kongregacija pa, ki je že 9. avgusta 1890 določila tudi za menzuro izobčenje kakor za dvoboj, je 13. junija t. l. odgovorila na vprašanje vratislavskega ordinariata, da velja ta kazen (izobčenje) tudi za menzure, pri katerih ni nevarnosti težke telesne poškodbe.

Novodobne puščavnice. Bolgarski listi poročajo o dveh puščavnicah, ki živita v Rilskem gorovju. Prva Helena Kalčeva, živi v skalni duplini že dve leti; druga: Todora Nokolova pa šele eno leto. Živita v velikem samozatajevanju in se hranita le s turščičnim kruhom in poparjenimi koprivami, ki jih poleti nabereta in posušita za zimo. Helena je bila prej redovnica. Ljudje ju smatrajo za svetnici in hodijo k njima po nauke za versko življenje.

Kongres lužiško-srbskih dijakov. Zadnje dni se je vršilo v Košicah letno zborovanje lužiško-srbskih dijakov in obenem 50 letni jubilej lužiško-srbske dijaške organizacije. Povodom kongresa so odkrili spominsko ploščo Čišinskemu na njegovi rojstni hiši v Kukovu.

Šestletnica weimarske ustave. Dne 11. avgusta je poteklo šest let, odkar je Nemčija dobila svojo novo ustavo, sklenjeno v Weimarju. Ustava je bila kompromis najrazličnejših stališč nemških političnih strank in skupin in vrhu teh je bilo treba kolikor toliko zadovoljiti pričakovanja zmagovalcev; zato je naravno, da weimarska ustava ni nikogar v Nemčiji popolnoma zadovoljila. Vendar pa je položila temelj nemški republiki in se je izkazala kot dovolj trden temelj, da ohrani državo in red v njej v najhujših časih. Zato je umljivo, da Nemčija redno obhaja obletnico weimarske ustave, kakor se je to zgodilo tudi letos.

Smrt Sienkiewiczeve vdove. V Krakovu je umrla te dni vdova pisatelja Sienkiewicza — Marija Sienkiewicz, stara 62 let.

Zeppelin »Los Angelos« za privatni promet. Neko ameriško podjetje se pogaja z vlado U. S. A., da bi mu odstopila sloviti zrakoplov »Los Angelos« za tovorni in osebni zračni promet, da ne bo ležal neizrabljen v svoji lopi.

Dopisi.

Črna v Mežiški dolini. (Pomembni dnevi.) Dolgo že ni svet čital o našem gorskem kraju. Zato pa danes nekaj več. V zadnjem času je doživela naša župnija pomembne zgodovinske dnove. Lansko jesen dne 19. oktobra smo blagoslovili novo razširjeno pokopališče. Vhod na pokopališče krasi lepa zidana stavba, v kateri se nahaja na eni strani prostor za oblačenje duhovnika, na drugi pa mrtvašnica; nad obema pa se dviga majhen stolpič, pod katerim se pride na pokopališče. Nad vhodom na sprednji strani je pomenljiv napis: »Naj neha se tukaj sovraštvo — prepir, kjer našel je človek zaželjeni mir!« Na zgornjem kraju ob ograji stoji nova kapelica, v kateri je pokopališki križ. Ta kapelica pa ima še poseben pomen. V njej sta vzidani n aznotranjih straneh spominski mramornati plošči z imeni vseh v svetovni vojni padlih Črnjanov, 69 je vseh. Med ploščama pa visi lična svetilka, ki jo je podaril načelnik tukajšnjega cerkvenega stavbinskega odbora z napisom: »V spomin padlim junakom občine Črna v svetovni vojni 1914—1918! Daroval Janez Geršak.« Poleg tega je v tej kapelici tudi vložena puščica s kratkim zgodovinskim opisom našega pokopališča. — Blagoslovil je ob veliki udeležbi vernikov omenjenega dne razširjeni del pokopališča s križno kapelico vred g. dekan dr. Franc Cukala ob asistenci gg. Ivana Hornbčeka, župnika iz Mežice, Ivana Hojnika, župnika iz Koprivne, Ljud. Viternika, župnika iz Javorja, Josipa Dobrovca, župnika v Črni in Ant. Ravšla, kaplana v Črni. — Na tem pokopališču pa se nahajajo tudi znameniti grobovi. Dne 28. maja 1919 je bila v Črni bitka med jugoslovenskimi četami in nemškimi volkswehrovci. Po enournem boju so zmagali Jugoslovani. V tej bitki so padli štirje Slovenci od ljubljanskega pešpolka, in sicer: Hostnik Leopold, štabni narednik, rojen v Mirni, Mišic Ivan, poddesetnik, rojen v Podgori pri Novem mestu, Jerina Alojzij, pešec, rojen v Št. Jurju pri Kranju, in Centa Ivan, pešec, rojen v Velikih Laščah. — Vsako leto dne 28. maja obhajamo obletnico s sv. mašo v cerkvi, ob grobeh na pokopališču pa je primeren nagovor in molitve za rajne. Letos smo postavili tudi nagrobni spomenik z imeni padlih junakov. Zgoraj je napis: »V bitki v Črni dne 28. majnika 1919 padli junaki ljubljanskega pešpolka.« Spodaj pod imeni pa: »Slava za domovino padlim junakom!« Odkritje spomenika se je izvršilo ob letošnji obletnici; pri tej priliki je imel krasen in pomenljiv govor tukajšnji g. kaplan Ant. Ravšl, ki se je sam kot vojak udeležil zasedbe Koroške po Jugoslovanih in tiste dni korakal skozi Črno.

Poleg omenjenih Slovencev je padlo istega dne tudi pet volkswehrovcev-Nemcev (?: in sicer: Wanggo Edmund, dijak iz Celovca, Perko Janez, Koprivnik, Sommer in Schwarz Kurt, dijak; drugih podatkov o Nemcih ni. — Pri podružnici Sv. Helene v Podpeči pa je pokopan Srb Jovan Vatković, ki je padel istega dne na Rišperku v Podpeči; ima tudi nagrobni spomenik, ki so ga postavili podpeški rudarji. Ker že popisujem pokopališče, naj omenim tudi, da sta tu pokopana dva ruska vojna ujetnika: Kultišov Ivan iz penzinske gubernije, umrl dne 5. marca 1916. in Volodin Nikita iz tomske gubernije v Sibiriji, umrl dne 1. maja 1917; in končno tudi italijanski vojni ujetnik Alfonso Raimondo, odkod, ni znano, umrl dne 4. novembra 1918. — V tretjem delu tega dopisa hočem opisati blagoslovitev našega novega velikega zvona. Binkoštni pondeljek dne 1. junija smo se peljali po zvon na železniško postajo Prevalje. Bilo je sedem krasno ovenčanih vozov — župnik z obema cerkvenima ključarjema in družice. Ob 12 smo odrinili s kolodvora; spredaj 23 kolesarjev, za njimi trije vozovi družic, nato voz z g. župnikom in ključarjema, za tem pa na krasno ovenčanem vozu zvon, ki so ga peljali štirje konji, za zvonom zopet štirje vozovi družic. Pogled na celi sprevod je bil naravnost veličasten. Celo Prevalje nas je z radostjo pozdravljalo. Ko dospemo na Poljano, so nas pozdravili tamošnji podružnični zvonovi, ki so prvikrat zapeli lani na kvaterno nedeljo v adventu. Na Poljano so nam prijezdili nasproti jezdeci iz Črne. Ob 2. uri popoldne se približamo Mežici. Tukaj nas je sprejela rudniška godba in med krasno donečimi pozdravnimi zvoki mežiških zvonov, ki so bili blagoslovljeni lani dne 1. septembra, smo se ustavili za oddih v Mežici. Potem pa dalje proti Črni. V Žerjavu — rudniški topilnici — so nas pozdravljali prvi črnski župljani, ki so bili postavili lep slavolok s »Pozdravljen novi zvon!« V Mušeniku — grofovskem nadgozdarskem uradu — je bil sprejem. Tja so prišli naproti zastopniki raznih uradov, šolska mladina z učiteljstvom, orožniki, finančna straža, razna društva in velikanska množica ljudstva. Pevski zbor je zapel v pozdrav dve primerni pesmi, nakar se je razvil sprevod po določenem sporedu proti vasi Črna. Topiči so se oglasili in iz vojne ostali mali zvon je veselo pozdravil svojega novega tovariša. Od Mušenika do Črne se je pomikala nepretrgana vrsta ljudstva. — Na praznik Presv. Trojice pa se je vršila glavna slavnost — blagoslovitev. Nebrojna množica se je zbrala ta dan. Blagoslovitev je izvršil g. dekan dr. Franc Cukala ob asistenci vseh treh sosednih gg. župnikov in domačih duhovnikov. Na zvonu, ki ima glas »H« in tehta 2100 kg, je podoba župnijskega patrona sv. Ožbolta, zgodovinski napis: »Začel sem peti leta svetega — tisoč devetsto dvajset petega, — ko je novo mašo pel — naš Alojzij Dervodel.« Drugi napis je: »Kar vojne sila je pobrala, nazaj je volja ljudska dala.« Boter je zvonu g. grof Jurij Thurn s soprogo Zofijo. Zvon je vlila zvonarna »Zvonoglas« v Mariboru. — Dne 5. julija pa smo spremili pred oltar našega novomašnika, g. Alojzija Dervodla, o čemer je »Slovenec« že poročal. — Tako so minuli zadnji meseci v Črni z zares pomembnimi in zgodovinskimi dogodki.

Kozje. Pilštanjski dijaki so s pomočjo povabljenih sošolcev uprizorili tu preteklo nedeljo Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«. Igra sama je zares lepa in globokega pomena, še bolj pa se to razodeva, če je igrana z razumevanjem in občutkom; v tem so se igralci tudi pošteno potrudili ter nam živo predočili, kam vodi prisiljen zakon brez ljubezni. Oče Urh, kakor tudi njegova hči Lenčka, sta podala svoji vlogi izvrstno, brezhibno, ravno tako tudi rejenka Tončka, samo da je v svojih kretnjah pokazala včasih malo preveč finese. Martin, Lenčkin snubec in poznejši mož, se je kot snubec v razgovoru z očetom Urhom držal od kraja preveč žalostno; pozneje se je pa tudi on dobro uživil v svojo vlogo. Beračica Mica je predstavljala res originalno staro ženico, tudi ton je kot tak popolnoma pogodila, le da je govorila preveč tiho. Tudi Sirk se je dobro obnesel. Najboljše in s pravim razumevanjem pa je svojo vlogo izvel Ferjon; zlasti prizor: »Zaradi te besede pa pojdem«, je odigral naravnost v srce segajoče. Hvaležni smo igravcem za užitek, ki so nam ga nudili; obžalovati pa je, da ljudje niso posetili te prireditve v tolikem številu kot bi zaslužila, zlasti še, ker je bil čisti dobiček namenjen v prid dijaški kuhinji v Mariboru. Naj bi nas prireditelji kmalu spet razveselili s kako igro!

Okrajna kmetska zveza za ljubljansko okolico
vabi na
KMETSKI TABOR
ki bo v nedeljo, dne 23. avg. 1925 ob 2 pop.
pri Sv. Roku v Dravljah.
Poročata o političnem položaju in važnih kmetskih vprašanjih predsednik Jugoslovanske kmetske zveze poslanec Janez Brodar in poslanec ljublj. okolice Franc Smodej.
Po taboru prosta zabava pri Mihelnu.
Vse somišljenike in prijatelje kmetskega ljudstva najvljudneje vabi k obilni udeležbi
odbor.

Knjige in revije.

»Naš Dom«. List za ljudsko prosveto. Izšla je 8.-9. štev. s sledečo vsebino: Henry Ford in njegovi nazori; Sv. Duh na Ostrem vrhu; Bog s Teboj; Beseda o denarju; Zvezaricam; Nebeška pot; Obrekovalno društvo; Kaj se vse zgodi; Pod vaško lipo; Drobiž.

»Naša bodočnost«. Izšla je št. 2.—4. »Naše bodočnosti«, lista za pospeševanje brezalkoholnega gospodarstva, ki ga izdaja »Sveta Vojska«. Prinaša med drugim članek o ohranjanju brezalkoholnih pijač.

Telovadne potrebščine
kupite najceneje
»PRI AMERIKANCU« :: LJUBLJANA
STARI TRG ŠT. 10.
Zaloga klobukov in drugega mod. blaga.

Dijaški vestnik.

Udeležencem zborovanja v Kamniku. Do 4 popoldne naj se vsak, ki bo v Ljubljani, oglasi in priglasi v Akademskem domu. V Kamniku bo informacijska pisarna v pritličju Kamniškega doma.

Vzemite seboj električne žepne svetilke, ker na prenočiščih ne bo dovoljeno uporabljati žveplenk, da se ne zaneti ogenj! — Slov. dij. zveza.

Gospodarstvo.

Znižanje železniških tarifov?

Prometni minister g. Radojević je izjavil, da bo dne 15. septembra t. l. uveljavljen novi železniški tarif. Kar se tiče postavk, ni znano nič niti za osebni niti za tovorni promet.

Dosedanji železniški tarif je bil izrazito fiskalen. Šel je le za tem, da državi preskrbi čim več dohodkov, zapostavljeni pa so bili gospodarski vidiki. Zadnje čase so poskušali popraviti posamezne napake; toda ogromna večina predmetov je ostala neizpremenjena.

Minister pravi, da se bo uporabila predvojna klasifikacija in da bo upošteval vrednost dinarja napram predvojnemu času. Toda upoštevati je treba, da je od takrat, ko so tarife sestavljali in to že več mesecev, dinar znatno narastel in če bo še naraščal, se bo kmalu morala pokazati potreba znižanja tarifov z ozirom na stanje dinarja. Znižanje žel. tarifov bi imelo za posledico živahnejši promet in tudi zniževanje cen. Vendar pa se navzlic izjavam g. ministra za promet bojimo, da bodo prinesli novi železniški tarifi razočaranje. Kakor smo že ob priliki novega carinskega tarifa naglasili, ni imela javnost prilike, da korigira event. napake še pred uvedenjem. Podobno bo najbrže tud sedaj z železniškimi tarifi.

Še je čas, da se marsikaj popravi, toda kakor vse izgleda, bomo v kratkem stali pred novimi tarifi in šele takrat bomo, ko bodo vse napake prišle na dan, imeli priliko kritizirati. Predno pa se bodo vse napake, katerih je čisto gotovo pričakovati veliko število, popravile, pa bo preteklo še dosti časa, v katerem bo trpelo škodo radi teh napak vse gospodarstvo.

Gospodarski položaj v Avstriji.

Zveza avstrijskih bank in bankirjev opisuje gospodarski položaj v Avstriji v začetku meseca avgusta t. l. približno takole:

Nove zakonske reforme bodo vsekakor imele dober vpliv na prihodnji gospodarski položaj. Kar se tiče ekspertov Društva narodov, bodo ti svoje poročilo predložili Društvu, ki bo o tem razpravljalo v septembru t. l.

Državne finance stoje dobro. Za prvo polletje letos je pričakovati presežek dohodkov nad izdatki v višini 72 milijonov šilingov. Ta rezultat je tembolj značilen, ker so se v tem razdobju znižale nekateri davki kakor taksa na družbe in splošni dohodninski davek. Te redukcije so se znatno opazile v juniju letos. Avstrijska tobačna režija izkazuje za l. 1924. čisti prebitek v znesku 173 milijonov šilingov. Na podlagi principa, da morajo vse državne ekonomske institucije kriti svoje stroške z svojimi dohodki, je poštna uprava zvišala nekatere poštne pristojbine.

Dne 24. julija je avstrijska Narodna banka znižala eskomptno postavko od 11 na 10 odstotkov na podlagi svojega dobrega stanja. To znižanje diskonta kaže na preobrat na boljše v gospodarskem položaju Avstrije. Temu znižanju diskonta je seveda sledilo znižanje obrestne mere. Za vloge a vista je obrestna mera 7 odstotkov, za vloge vezane na 30 do 60 dni pa 8 do 9 odstotkov. Debetna obrestna mera pa znaša pri bankah 11 in pol odstotka plus običajna provizija. Položaj na borzi je trden. Kurzni nivo se dviga.

Ker je pričakovati v Avstriji in v naslednstvenih državah dober pridelek, je povpraševanje po poljedelskih strojih veliko. Ta stroka ima dovolj dela. Uspevajo tudi tvornice biciklov in motornih koles. Električna industrija se dobro razvija. Začelo se je velikopotezno izvajanje programa elektrifikacije države. V ostalih panogah industrije je položaj neizpremenjen. Brezposelnost je celo malo narasla. Brezposelnih, ki dobivajo podporo, je okoli 120.000. Kar se tiče inozemskih delavcev, ki iščejo v Avstriji dela, bo v kratkem izdan zakon. Projekt zakona nima namena izgnati delavce, ki so že našli delo, pač pa gre za nove delavce in tujci, ki so pred 1. l. 1919 prebivali v Avstriji, in ki se hočejo zopet vrniti, bodo morali imeti posebno dovoljenje za to.

Trgovska pogajanja z Ogrsko so bila prekinjena zaradi tega, ker Avstrija ni mogla za olajšave pri uvozu ogrskega žita dovoliti v kompenzacijo ugodnosti za uvoz ogrskih industrijskih izdelkov.

Častno predsedstvo ljubljanskega velesejma. Minister za trgovino in industrijo, g. dr. Ivan Krajač, je prevzel častno predsedstvo V. ljubljanskega vzorčnega velesejma od 29. avgusta do 8. septembra, pod protektoratom Nj. Vel. kralja. Minister je obljubil, da počasti prireditev z svojo navzočnostjo. Slovenskim pridobitnim krogom je ministrova namera v največje zadoščenje, saj bodo imeli tu priliko, da se minister prepriča ne samo o razvoju naše industrije, trgovine in obrti, marveč tudi o njenih težnjah in težkem položaju.

* * *

Delo na proračunu za l. 1926./1927. Zagrebški listi poročajo, da so v finančnem ministrstvu v Belgradu začeli s predpripravami za predlog proračuna. Nekaj ministrstev je že odposlalo svoje proračune finančnemu ministrstvu, kjer jih sedaj proučujejo. O samem načrtu proračuna še ni nič znano. Govorilo se bo o njem šele v oktobru letos.

Likvidacija Srpske banke i štedionice v Vršcu. Na svojem občnem zboru je Srpska banka i štedionica d. d. v Vršcu zaključila likvidacijo.

Letina v Banatu. Banatska Trgovsko-industrijska in obrtniška zbornica v Vel. Bečkereku je zbrala podatke o količini in vrednosti predmetov, ki jih bo mogel Banat izvažati v letu 1925/1926. Po njeni cenitvi znaša letošnji pridelek pšenice na 269.000 ha 423.000 ton in računa, da bo za izvoz iz Banata ostalo 259.000 ton pšenice. Koruze se bo v Banatu pridelalo na 288.000 ha 800.000 ton, za izvoz bo preostalo 267.000 ton. Skupno računajo, da se bo moglo iz Banata v dobi od 1. septembra 1925 do 1. septembra 1926 izvoziti približno za 1200 milijonov dinarjev produktov.

Letošnji pridelek vina v Banatu. Po podatkih Trg.-ind. in obrt. zbornice v Vel. Bečkereku bo dala letošnja trgatev v Banatu na 15.000 ha okoli 400.000 hl vina. Računajo, da se bo od te količine izvozilo pribl. 100.000 hl.

Trgovinska pogodba z Italijo. Del trgovske pogodbe z Italijo, t. j. carinske postavke vezane v korist Italije je stopil v veljavo mesec in pol pred ratifikacijo. »Trgovinski glasnik« v Belgradu vprašuje, ali je to po ustavi mogoče? Čl. 79. ustave pa pravi, da se trgovske pogodbe ne morejo uveljaviti, predno jih ne odobri parlament; a samo izjemoma se morejo uveljaviti prej, če vlada obenem ko predlaga parlamentu pogodbo, zahteva in od njega dobi pooblastilo, da ga uveljavi. Za argumentacijo, da je vlada te vezane postavke uvedla v življenje avtonomnim potom s pozivom na odredbe zakona o splošnem carinskem tarifu, pravi »Trg. glasnik«, da je to duhovit sofizem, ki ne vzdrži znanstvene kritike. Upoštevati je poleg tega treba še dejstvo, da istočasno z našo pogodbeno tarifo ni uveljavljena tudi italijanska pogodbena tarifa.

Cene v Kanadi. Tržne cene v Montrealu, kakor tudi poročila o gospodarskem položaju

Otroka kapitana Granta.

47

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

»In ta vjetnik? je vprašal Paganel.

»Je bil tujec, je odgovoril Talkav, Evropejec.

»Ali se ga videli?

—Ne, ali indijanske povesti govore o njem. Bil je junak. Imel je bivolovo srce!

— Bivolovo srce! je ponovil Paganel. Ah, kako krasna je patagonščina! Ali razumete, tovariši? Bil je hraber.

— Moj očka!« je vzkliknil Robert Grant..

»Kako se pravi španski ‚to je moj oče'? je vprašal.

—Es mio padre,« ga je poučil zemljepisec.

Robert je hitro prijel Talkava za roko in mu dejal z nežnim glasom:

»Es mio padre!

— Suo padre!« je vzkliknil Patagonec in oči so se mu zaiskrile.

Potegnil je dečka raz konja, ga vzel v naročje in ga motril z radovednim zanimanjem. Na razumnem obrazu je bilo brati mirno zadovoljstvo.

Toda Paganel še ni bil pri koncu s svojim spraševanjem. Kje je ta vjetnik? Kaj dela? Kdaj je slišal Talkav o njem govoriti? Vsa ta vprašanja so mu silila hkrati na jezik.

Odgovora ni bilo treba čakati. Zvedel je, da je bil Evropejec suženj indijanskega plemena, ki je paslo črede med Rdečo in Črno reko.

»Toda kje je bil nazadnje? je vpraševal Paganel.

— Pri poglavarju Kalfukura.

Na tej črti, po kateri hodimo mi?

— Da.

— In kakšen je ta poglavar?

— Glavar pojuških indijancev ima dvoje jezikov in dvoje src!

— To se pravi, da vara v besedah in v dejanju, je dejal Paganel, potem ko je pretolmačil tovarišem to lepo prispodobo patagonskega jezika.

— Ali bomo mogli rešiti prijatelja? je pristavil.

— Mogoče, če je še v rokah Indijancev.

— In kdaj ste slišali govoriti o njem?

— Dolgo je že temu. Solnce je od tedaj pripeljalo že dvakrat poletje na pampsko nebo!«

Ne morem vam popisati Glenarvanovega veselja. Ta odgovor je bil popolnoma v skladu z datumom, ki ga je navajala listina. Še eno vprašanje je bilo treba staviti Talkavu. Paganel ni zamudil priložnosti.

»Govorite samo o enem vjetniku, je dejal, ali niso bili trije?

— Ne vem, se je oglasil odgovor.

— In ne veste ničesar, kje je sedaj in kako mu gre?

Ničesar.«

Ta zadnja beseda je zaključila razgovor. Mogoče je bilo, da so bili trije vjetniki že dolgo časa ločeni. Kar je bilo največjega pomena v Indijančevih odgovorih, je bilo to, da govore Indijanci o Evropejcu, ki jim je prišel v roke. Čas vjetništva, kraj sam, kjer je moral živeti, vse, celo Patagončev izraz, s katerim je opisal hrabrost, vse to se je nanašalo očividno na kapitana Harryja Granta. Naslednjega dne, 25. oktobra, so se podali popotniki z novim veseljem na pot proti vzhodu. Planjava je bila še vedno otožna in enakomerna, domačini ji pravijo tudi »travezija« (= pustinjsko morje). Glinasta tla, ki jih je veter po svobodni volji uglajal, so bila popolnoma ravna; niti ene skale, niti enega kamenčka, če izvzamemo par suhih usahlih stružic, ali na bregu umetnih luž, ki jih je izkopala Indijančeva roka. V dolgih presledkih so se pojavljali nizki gozdovi s črnikastimi vršički, med katerimi so se kazala rožičeva drevesa, čijih skorja ima sladek, prijeten in osvežujoč sok; potem še par grmičev terebint, čanar, divjih bodic in vseh teh vrst bodičastega grmovja, ki so s svojo zaostalo rastjo pričale, kako so tla nerodovitna.

26. oktobra je bil trudapoln dan. Šlo jim je za to, da dospejo do Rdeče reke (Rio-Colorado). Konjiči, ki so jih jezdeci vzpodbadali, so bili tako pridni, da so popotniki še tisti večer prišli do najlepše reke pampskih pokrajin. Njeno indijansko ime je Kobu-Lenbu in pomeni veliko reko. Po dolgem teku se izliva v Atlantski Ocean. Tam pri ustju je opažati čuden pojav: množina vode pojema, čim bolj se bliža morju, bodisi da gre v zemljo ali pa izhlapeva. Vzroki tega pojava še niso natančneje raziskani.

Ko so prišli do Colorada, je bila Paganelu prva skrb, da se »po geografsko« skoplje v njenih vodah, ki jim daje rdečkasta ilovica svojo barvo. Čudno se mu je zdelo, da je voda tako globoka. Vendar to ni bilo nič čudnega, ker so začeli prvi poletni žarki topiti kordiljerska snežišča. (Ne smemo pozabiti, da smo na južni zemeljski polobli, kjer je poletje od 21. decembra do 21. marca! Tam so južni vetrovi mrzli in severni gorki!) Tudi široka je bila reka zadosti, da bi je konji ne mogli preplavati. Na srečo je bil par sto sežnjev više most, spleten iz vrbovja, ki so ga nosili usnjeni jermeni po indijanskem načinu. Četica je tako prišla čez in se utaborila na levem bregu.

Predno se je podal k počitku, je hotel Paganel natančno določiti tek reke Colorado; začrtaval jo je skrbno na zemljevid, prav tako skrbno, kot bi storil z reko Jaru-Dzangbo-Ču, ki je tekla brez niega po tibetskem gorovju.

„Mohorjeva knjižnica" na Prevaljah
je že izdala 7 zvezkov lepih povesti. Nove so: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv. Knez Serebrjani. 6. zv. Zadnja na grmadi. 7. zv. Otoški postržek. — Vse priporoča Književni odbor v Ljubljani.

v Kanadi, so interesentom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Olajšave za poset dunajskega velesejma. Vsem razstavljalcem in posetnikom IX. dunajskega mednarodnega sejma, ki se bo vršil od 6. do 13. septembra t. l. je odobren za potovanje na Dunaj in nazaj na vseh progah železnic SHS popust v iznosu 25 odstotkov na tarifnih voznih cenah. Za prevoz predmetov je dovoljen istotako popust pod pogoji, ki so interesentom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Poljsko poslaništvo je obvestilo naše ministrstvo, da je poljska vlada z namenom, da ojači in čimbolj razvije gospodarske zveze med našo kraljevino in Poljsko imenovala g. Otona Wecławowicz-a za trgovinskega svetnika pri poljskem poslaništvu v Belgradu.

Povišanje diskonta na Poljskem. Kakor poročajo iz Varšave, je Bank Polski zvišala diskont od 10 na 12 odstotkov.

Borze.

12. avgusta 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 200.60—202.40 (202.50), London 270—273 (270.50), Newyork 55.15—56.15 (55.80), Pariz 264—267 (270.50), Praga 162—167 (172), Dunaj 7.80—7.90 (7.885), Curih 10.85—10.95 (10.92), Amsterdam 22.40—22.60.

Curih. **Belgrad 9.2250 (9.25)**, Berlin 122.40 (122.60), Italija 18.55 (18.70), London 25.02 (25.05), Newyork 515 (515), Pariz 24.0750 (24.15), Praga 15.25 (15.28), Dunaj 72.50 (72.52), Bukarešt 2.70 (2.70), Sofija 3.75 (3.75).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.705, Kodanj 162.05, London 34.46, Milan 25.56, Newyork 709.05, Pariz 33.10, Varšava 127.75. Valute: dolarji 707.80, francoski frank 33.20, lira 25.62, češkoslovaška krona 20.99.

Trst. Belgrad 49.60—50.10, Curih 535—540, Newyork 27.55—27.70, Praga 82—82.25. London 134.35—134.95, Pariz 129.50—130, Dunaj 38.5—39.5.

Praga. Devize: Lira 121.75, Zagreb 60.50, Pariz 163.95, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75 (den.), Zastavni listi 25 (den.), kom. zadolžnice 25 (den.), Celjska posoj. zaklj. 201, Ljubljanska kreditna 230—245, Merkantilna 100—105, Prašteđiona 842 (den.), Slavenska 64—67, Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 95—127, Trbovlje 342—350, Vevče 108 (den.), Stavbna družba 165—180.

Zagreb. Hrv. eskomptna 115—118, Kreditna, Zagreb 113—114, Hipotek., Zagreb 62—63, Jugobanka 97—100, Prašteđiona 845—850, Slavenska 65—66, Ljubljanska kreditna 225, Eksploatacija 54—56, Šećerana 500—510, Nihag 38.50—40, Slaveks 140—145, Slavonija 45.50—46.50, Trbovlje 345, Vevče 105, 7% invest. posoj. 80, Vojna odškodnina 282.50—283.

Dunaj. Živnostenska 800.000, Alpine 302.500, Greinitz 144.000, Trboveljska 434.000, Hrvatska eskomptna 145.000, Leykam 184.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. 71.000, Slavonija 54.100.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Testoni, monte, fco meja 520 (den.), trami, 13-16, od 7—12 m, fco meja 340 (den.), hrastove vozovne deščice, 43 mm do 2.65 m, fco meja 1300 (den.), bukova drva, fco nakl. postaja 4 vag. zaklj. 18.40. Žito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 275 (den.), pšenica slavonska, par. Ljubljana 80 q zaključek 300, koruza, polcinquantin, par. Ljubljana 20 q zaklj. 265, koruza slavonska, par. Ljubljana 1 vag. zaklj. 227.50, oves slavonski, par. Ljubljana 210 (bl.), ječmen, 62-63, par. Ljubljana 230 (bl.), otrobi, pšenični, b-n, fco Postojna, trz. 3 v. 530 (den.).

Natečaj.

Mariborski odbor za postavitev spomenika v svet. vojni preminolim vojakom v Mariboru razpisuje v dosego črtežev in projektov za nameravani spomenik v svetovni vojni preminolim vojakom splošen natečaj, ki se ga morejo udeležiti vsi kiparji, arhitekti, slikarji itd., ki so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Določene so sledeče nagrade: I. nagrada 3000 Din, II. nagrada 1500 Din in III. nagrada 1000 Din. Pri črtežih in projektih je vpoštevati, da stroški izdelave v kamnu, ali v kamnu in bronu, ne bi smeli prekoračiti vsote 100.000 Din in je zato treba priložiti črtežu tudi aproksimativen proračun stroškov. Ozirati se je nadalje na to, da bi spomenik stal v mariborskem parku in sicer na goličavi okroglini brez izrazitejšega ozadja razven dreves, dostopen in viden krog in krog. — Glede zasnove in sloga črtežev ne stavi odbor nobenih pogojev, vendar mora odgovarjati črtež ali projekt poleg obče umetniške linije tudi pieteti do v svetovni vojni preminolih vojakov in to brez razlike stanu, vere in jezika. Morebitni napis in njega besedilo v slovenskem jeziku je pripuščen prosti volji posameznih natečajnikov. — Razpisovalec si pridrži pravico, da more poleg nagrajenih projektov in črtežev nakupiti katerikoli drug nenagrajen črtež ali projekt za vsoto 1000 Din in da bodisi nagrajeni bodisi nakupljeni projekt tudi izvrši brez vsake nadaljne nagrade. Nagrajeni ali tudi nakupljeni črteži ostanejo izključno last razpisovalca, ki pa sme vse mu doposlane projekte in črteže brez izjeme tudi javno razstaviti. — Črteže je vposlati anonimno na »Odbor za postavitev spomenika v svetovni vojni preminolim vojakom v Mariboru« do 20. oktobra 1925 ob 12 uri; označiti jih je s kakim geslom. Z istim geslom je označiti tudi zaprto kuverto, v kateri je natančen naslov natečajnika. — Presojevalno razsodišče je sestavljeno iz 7 članov in sicer so gospodje: Anton Gvajc, profesor in slikar v Mariboru, načelnik, inžener Albin Černe, gradbeni nadsvetnik mestnega magistrata v Mariboru, namestnik načelnika; dr. Fran Kovačič, profesor bogoslovja in umetnostne zgodovine v Mariboru, Anton Krepek, predsednik Udruženja vojnih invalidov, podružnica Maribor, Jože Stabej, ravnatelj in občinski svetnik v Mariboru, dr. Franc Stelè, konservator v Ljubljani, Gustav Šilih, profesor v Mariboru. — To razsodišče sklepa pravomočno, proti njegovim sklepom ni priziva nikamor. — Razpisovalec smatra, da je natečajnik s tem, da vpošlje ali izroči svoj projekt, implicite izjavil, da soglaša z vsemi tu navedenimi pogoji natečaja. — V Mariboru, dne 12. avgusta 1925. — Odbor za postavitev spomenika v svetovni vojni preminolim vojakom v Mariboru.

Orlovski vestnik.

Veličastna manifestacija orlovske misli v Radovljici. Pretečeno nedeljo so pohiteli gorenjski Orli in Orlice na III. gorenjski orlovski tabor v Radovljico, kjer je orlovska misel ob ogromni udeležbi občinstva slavila svoj triumf. Po prihodu jutranjih vlakov je oživelo mesto, posebno pa je bilo opažati veliko živahnost na telovadišču, kjer so se vršile tekme in skušnje članstva za popoldanski nastop. Ob pol 11 se je začel pomikati slavnostni sprevod iz Predtrga, ki je pozdravljal udeležence sprevoda z lepo okrašenim slavolokom in plapolajočimi zastavami. Sprevod je otvorila orlovska konjenica, 17 po številu, katerim je sledila četa Orlov zmagovalcev s prehodnim praporom OP, za njo pa so se vrstile ženske in moške narodne noše. Za njimi so korakale Orlice, nato Orli, narodne noše in zaključna četa Orlov. V sprevodu smo našteli 289 Orlov in 172 Orlic v kroju, 64 narodnih noš, 7 orlovskih, 1 orliški in 1 društveni prapor. Ob 11 je sprevod prikorakal v mesto, ki je bilo odeto v praznično obleko; vse hiše so bile okrašene z zastavami, občinstvo pa je živahno pozdravljalo udeležence sprevoda in jih obsipalo s cvetjem. Sprevod se je ustavil pred župniščem, kjer je daroval sv. mašo vseučiliški prof. g. dr. G. Rožman, ki je imel med sv. mašo krasen govor. — Po sv. maši se je vršil tabor, katerega je vodil ing. Josip Porenta. V imenu mestne občine je prisrčno pozdravil Orle in Orlice g. Vinko Resman, mestni župan radovljiški, v imenu dekanije g. dekan Jakob Fatur, v imenu Jugoslovanskega kluba g. poslanec ing. Dušan Srnec. Slavnostni govornik je bil predsednik OP iz Ljubljane dr. Basaj, ki se je zahvalil mestu Radovljici za gostoljubni in prisrčni sprejem, posebno pa za šopke, s katerimi je Radovljica obdarovala Orle in Orlice. V svojih nadaljnih izvajanjih je govornik ostro obsodil laži-nacionalizem in poudaril pravi patriotizem, ljubezen do naroda in države. Po končanem zborovanju se je sprevod pomikal do Ljudskega doma, kjer se je razšel. — Popoldne ob 3 se je vršila javna telovadba. Pri prostih vajah je nastopilo 134 članic in 266 članov, ki so izvajali vaje v popolno zadovoljstvo. Najlepša točka je bil vsekakor nastop neustrašene Radovljiške orlovske družine, ki je izvedla lepo skupinsko vajo s svojimi 122 člani. Pri tekmi v lahki atletiki je zmagal v treh panogah odsek Jesenice, v eni pa odsek Koroška Bela. Zmagovalci so prejeli lepa darila. Orodna telovadba se je morala žal vsled dolgega sporeda zelo skrajšati. — Javni telovadbi je prisostvovalo do 3000 ljudi. Po končani telovadbi se je razvila ob ubranih zvokih izvežbane godbe Kat. del. društva z Jesenic neprisiljena zabava na vrtu g. Kleindiensta. Cela prireditev se je izvršila brez vsakega incidenta v zadovoljstvo vseh udeležencev, ki so odhajali iz Radovljice polni najboljših vtisov.

Vrbniška srenja priredi 6. septembra t. l. veliko javno telovadbo na Stari Vrhniki z bogatim sporedom točno ob treh popoldne. Jako važna točka bo tudi štafetna tekma, ki bo med srenjskimi odseki.

Poizvedovanja.

Zlat uhan z rdečo koralo se je izgubil v pondeljek v Mednem pri kopanju. Najditelj se naproša, da ga odda proti nagradi pri upravi Slovenca.

Izgubljen dežnik. Revna oseba je 18. julija v stolni cerkvi pustila dežnik z malo svello kljuko. Kdor ga je našel, je zaprošen, da ga odda v trafiki Tivoli.

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica Din 1·50** ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

1 ali 2 DIJAKINJI
iz dobre hiše se sprejmejo v sredini mesta na hrano in stanovanje. Naslov se izve v upravi lista pod št. **5266.**

Sprejme se takoj
prodajalka
z lepo postavo, primerno za pomerjenje modelov. Zglasiti se je pri »**ELITE**«, **konfekcijska trgovina, Prešernova ulica št. 9.** 5276

UČENEC
poštenih staršev, zdrav in krepak, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme takoj v specerijsko trgov. **Alfonz Oblak, Novo mesto, Dolenj.**

Išče se sposoben
URADNIK
za gospodarsko in informacijsko pisarno. — Verziran mora biti v vseh pisarniških poslih in v stanu voditi pisarno v odsotnosti gospodarja vsaj deloma samostojno. - Prednost imajo oni, ki znajo več jezikov in so tudi knjigovodstveno izvežbani. — Prosilcu se zasigura poleg primer. mesečne plače tudi procentualni delež na donosu pisarne. — Ponudbe je poslati zaeno s spričevali v prepisu in curiculum vitae z navedbo referenc ter zahtevkom plače do **20. avgusta t. l. na upravo »Slovenca« pod štev. 5278.**

SLUŽBE IŠČE
LESNI MANIPULANT
z dobro vpeljano prakso — ali vstopi tudi kot družabnik k lesnemu ali drugemu dobičkanosnemu podjetju s primernim kapitalom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. **5284.**

15 letni MLADENIČ
iz dobre hiše, z veseljem do mizarske obrti, želi vstopiti kot **vajenec** samo pri dobrem mizarju izven Ljubljane. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »**Mizarski vajenec**« **štev. 2583.**

Dve šivilji
iščeta mesta v trgovini ali sprejmeta tudi delo na dom. Naslov v upr. pod **št. 5270.**

Dojiljo za stalno ali ženo, ki bi prišla vsaj trikrat na dan doiti polmesečno dete, **sprejmem takoj.** — Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod številko **5267.**

ORGANIST
absolv. orgl. šole, spreten, vnet pevovodja, z dobrimi spričevali, **želi službe,** najraje na Gorenj., da si okrepi zdravje. — Prevzame tudi cerkveniško službo. Naslov v upravi lista pod **št. 5245.**

Premog - Čebin
Wolfova ulica I./II.
Telefon štev. 56.

Ženitna ponudba.
Premožen Amerikanec, star 56 let, išče v svrho ženitve gospodično ali vdovo brez otrok, staro 35—42 let, čedne zunanjosti, mirnega značaja, dobro gospodinjo. Pogoj neomadeževana preteklost. Ponudbe, po možnosti s sliko, je poslati s polnim naslovom na upravo lista pod šifro: **Dobrosrčna 5241.**

NAJBOLJŠA REKLAMA
so oglasi v »Slovencu«.

STENICE!
Obl. konc. zavod za pokončavanje mrčesa sporoča, da je dospelo prvovrstno sredstvo proti stenicam. — »**PANA**« — **LJUBLJANA, Poljanska cesta 12.**

Enonadstropno HIŠO
lepo, **prodam** s hlevom, drvarnico in sad. vrtom. Zraven farne cerkve v Preski. Od žel. post. Medvode pet minut. Pripravna za trgovino, obrt ali letovišče. V lepem in promet. kraju. - **Fr. JENKO,** sedlar, **Medvode 3.**

Otomane najfinejše izdelave, v blagu 900 Din, afrik modroci 250 Din, patent fotelje in vse tapetniške izdelke po najnižjih cenah. - Vabi na ogled! - **RUD. SEVER, Gosposvetska cesta 6,** v hiši mesarja Slamiča. 5045

Kupi se rabljena, kompletna pisarniška OPREMA
s pisalnim strojem in manjšo blagajno, ki služi lahko tudi za shrambo knjig. — Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod št. **5279**

Preklic.
Podpisana **Marija Cesar** iz Ljubljane, Kladezna ulica št. 8, preklicujem in obžalujem kot neresnično vse, kar sem govorila in trosila o gospodični **Heleni Zadnikar.**
Ljubljana, 11. avg. 1925.
Marija Cesar.

TRGOVSKA HIŠA,
št. 16 z vsem inventarjem **je naprodaj v Strugah pri Dobrepoljah.** Hiša je enonadstropna, močno zidana in na najbolj prometnem mestu v celem okraju, zraven farne cerkve. Ima pet vel. prostorov v pritličju, 6 kleti in 4 stanovanjske sobe v I. nadstropju. Poleg hiše je zelenjadni in sadni vrt z njivo. Obenem je naprodaj z hišo ali posebej lep gozd v izmeri 2 in pol joha. — Plačilne pogoje je izvedeti pri Ivani Petrič, **učiteljevi vdovi v Zagradcu št. 14 na Dolenjskem** (župnišče). **ž. p. Stična.** 5282

PSI pravi volki, poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod **5268**

Mlin vzamem v najem ali grem v službo kot NADMLINAR. - Naslov v upravi pod **št. 5269.**

DRVA hrastova in bukova, odpadki od parketov in žage, dostavlja po **znižani ceni** na dom **parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana, (za gor. kolodvorom).**

Iščemo reprezentančni lokal
v Stritarjevi, Prešernovi ali Šelenburgovi ulici. Osebi, ki nam ta lokal odstopi ali najde, evtl. poverimo tudi vodstvo podružnice. Ponudbe je nasloviti na: ‚BATA' cipele i kože - Beograd.

ELEKTROMOTORJE
in DINAME žarnice »Osram« — »Tungsram« — »Philips«, **električne napeljave (najboljši proizvod), lestence, svetilke in armature, električne števce (švicarski proizvod), električne likalnike in posode, telefone, zvonce in elemente, ves drug električni materijal kupite najceneje pri elektrotvrdki**
KAROL FLORJANČIČ — CELJE.
Postrežba točna! Postrežba točna!

Ukinjenje naknadne trošarine na rum, konjak in likerje

Esence in **eterično olje** prvovrstne kakovosti izdeluje tvrdka
Destilerija d. d.
prva jugoslovanska tovarna za rum in liker esence v Zagrebu

Glavno zastopstvo in stalno zalogo za Slovenijo tvrdka
Emerik Zelinka
Ljubljana (Šiška), Celovška cesta štev. 34
Telefon 318 Telefon 318

Razpis.
Županstvo občine Devica Marija v Polju odda
popravilo stare in zgradbo prizidka ljudske šole
v Devici Mariji v Polju. — Zapečatene ponudbe- ki se sprejemajo le od stavbenikov, je vložiti **najpozneje do 23. t. m. do 10. ure dopoldne v obč. pisarni.** Načrti, proračuni ter pogoji so na razpolago v občinski pisarni od 17. t. m. proti povračilu Din 200.— za režijske stroške. Gerentstvo si izrecno pridržuje pravico, oddati zgradbo kateremukoli ponudniku, ne da bi se moralo ozirati na najnižjo ponudbo.
ŽUPANSTVO OBČINE DEVICA MARIJA V POLJU.
Gerent: **Jos. Medic.**

čitajte in širite »Slovenec«

Nudimo naš prvovrstni
Portland cement
svetovne znamke
„SALONA" (TOUR)
iz naše tovarne v Solinu po izjemno nizki dnevni ceni.
„Split" d. d. za cement Portland, podružnica v Ljubljani.

Naprodaj je več stavbišč
v izmeri 340 do 955 m², v bližini hiše južne železnice na Dunajski cesti. Lepa lega z razgledom na planine; stavbišča so oddaljena 70 m od Dunajske ceste, suha in peščena, kar poceni zidavo. V neposredni bližini vodovod in elektrika. Svet za ceste je že odračunan. Cene po dogovoru. — Pojasnila daje **I. M., Ljubljana, Školja ulica štev. 9,** I. nadstr., desno. 5252

Obiščite
9. dunajski mednarodni velesemenj
(jesenski velesemenj)
od 6.—12. septembra 1925.
tehnični velesemenj je za 1 dan podaljšan
7.000 razstavljavcev iz 16 držav nudi svoje interesantne novosti po brezkonkurenčnih cenah!
125.000 posetnikov iz vseh evropskih in pomorskih dežela.
Velika izbira dunajskih specijalitet!
Znatno znižana vožna po jugoslov. in avstrij. železnicah in po Donavi.
Prestop meje proti predložitvi vizum-marke za ceno avstrijsk. šiling 1·50 (dolar 0·25).
Pojasnila, sejmska izkazila in vizum-marke se dobe pri: WIENER MESSE A. G. WIEN VII. in pri častnih zastopstvih v Ljubljani:
Avstrijski konzulat — Turjaški trg 4
Zveza za tujski promet — Dunajska c. 1
Josip Zidar — Dunajska cesta štev. 31.

Za Jugoslov. tiskarno: **Jos. Kramarič.** Izdajatelj: **dr. Fr. Kulovec.** Urednik: **Franc Terseglav.**